

DIDAR

DIVÊ EM ALÎKARÎYA HEV BIKIN!

Rast e îro Kurd di nav çar dewletên dagirker de bûne çar perçe. Sînorên ku dewletên dagirker kişandine, bûye astengek welê ku ev serê 50-60 salan e ku bivê nevê Kurd ji hev dûr ketine. Kurdên her perçeyî li gor rewşa wî welatê ku ew parçeyê Kurdistanê dagir kiriye drûvek şiklek girtiye. Yanê Kurdekî ji Kurdistana Tirkîyê an jî Kurdekî ji Kurdistana Îranê bixwaze nexwaze di bin tesîra jiyana civakî û kulturî ya wê de maye.

Îcar ev yeka tesîrê li Kurdên derveyî welêt jî dike. Kurdên ku îro li derveyî welat in ew jî li gor vê rewşê li derveyî welat bi her re radibin û rûdinin. Bêguman mumkun e di vê de tesîra lehçeyên Kurdî jî hebin, lê divê ku xort û ciwanên Kurd ji kîjan perçeyî dibin bila bibin, divê ku danûstendinek wan bi hev re hebe, yan na emê çawa nêzî hev bin, emê çawa ji hev fêm bikin, emê çawa berbi milletbûnê biçin.

Bê guman ev tiştêkî gelek tebiî ye ku însanên ji gundekî, ji bajarekî an jî ji mintiqeyekê bêtir nêzî hev bin, lê ev nayê wê maneyê ku emê nikaribin ji kesekî ku ne ji heremê mirovî be ranebin û rûnenin. Hela tew ji bo me Kurdan ku di vê rewşa xerab de divê em bêtir nêzî hev bin.

Em çiqasî nêzî hev bin û bikaribin bi hev re kar bikin, emê bêtir ji hev fêm bikin.

Rast e, problêmên me yên zaravayan ji heye, îro sê çar zaravayên me hene, û mumkun e ku hin kes bibêjin ku ji ber problemên zaravayan, yanê ji ber fam nekîna zaravayên hev û du em nikarin werin ba hev. Lê bi min ev ne sebeb e. Rast e belkî ji ber problemên zaravayan em carna ji hev fêm nekin, lê bi min em çiqasî werin ba hev, em çiqasî bikaribin bi hev re kar bikin, bi wan peywendî û têkiliyên di navbeyna me de emê bikaribin her weha ji zaravayên hev û du jî fêm bikin.

Ji bo vê jî nimûna herî baş li derveyî welat Yekîtiya Ciwanan û Federeasyon e. Em dibînin, gava ku di civîn, kongre û panel û semînerên van organîzasyonan de kesên beşdar ji kîjan parçeyî dibe bila bibe, bi kîjan zaravayî qise dike bila bike, tu ferqekê naxin nabênê. Yanê li ser eynî meseleyî her kes bi zaravayê xwe qise dike û ji hev û du jî fam dikin.

Ger mirov neyê ba hev, bi hev re kar neke, ji hev dûr bikeve, bê guman di dê demek welê were ku emê bi temamî ji hev re xerîb bin.

Ji ber wê daxwaza me ji dê û bavan bigrin heta bi xort û ciwan û zar û zêçan, divê em nêzî hev bin. Em çiqasî werin ba hev û nêzî hev bin, emê hewqasî ji hev fêm bikin, emê ji hev re nebin xerîb, nebin wek mirovên ji milletên ciyawaz.

Şemal

DİDAR

Hejmar: 3, Septembar 1992
Kovara Yekitiya Ciwanên Kurd L1 Swêd

Berpirsiyare Kovare:
Şemal

Berpirsiyare beşe Kurmancî:
M. Lewendî

Didar kovara ciwanên Kurd e, salê 6 hejmar derdikeve. Didar ji bo hemû xort û ciwanan cihêk e ku bikaribin bir û rayên xwe tê de belav bikin. Berhemên xwe: gotar, çîrok, name, tecrube, û biranînên xwe karikatûr, rîsm û tabloyên xwe, pîrs û pîrsgirêkên xwe, nûçeyên çalakiyên xwe û hwd bo me binêrin. Hemû endamên Yekitiya Ciwanên Kurd mafê wî/wê heye ku bibe peyamber (mucabîr), nivîskar û hevkarê Didarê. Her çi kesên ku dibawazin hevkarîyê bi me re bikin, bila ji kerema xwe re pêwendiyê bi me re deynin. Navnîşana Kovare:

Didar
Kurdiska Ungdomsförbundet
BOX 49090
100 28 Stockholm

Tel: 08/652 85 85
ISSN 1102-9005

Fax: 08/650 21 20

Divê em alîkarîya hev bikin.....Şemal 2

Du kultur..... Nûjîyan 4

Pêkenîn.....Ekrem Kurd 5

Hevpeyvînek bi Leyla re.....Dîdar 6

Xewn bû ya rastî.....Şilêr Aram 7

Ehmedê Xanî.....M.L. 8

Kerê Mellê.....Weris û Garis.....M. Lewendî 9

DU KULTUR

Nûjyan

Wexta ku meriv bar dike welatekî din, meriv gelek zahmetîyan dibîne û derbas dike heta ku civata nû nas bike. Meriv di nav du kulturê de dijî û mezin dibe. Naskirina herdu kulturê zengîniyek e.

Ez bi xwe di wê bawerîyê de me ku di kultura hemû milletan de adetên wan ên baş û nebaş hene. Neteweyek ku di kultura wan de her adet baş in nîne.

Em li xerîbiyê nikarin wek civata welêt bijîn û nikarin li pey hemû adetên civata nû jî herin. Kesên mezin û dê û bav, ji wan kêmkî li mihacirîyê adetên civata nû gigrin. Çimkî wan şexsiyet û bawerîyên xwe carekê di civatek din de girtine. Lê zarokên wan bêtir û hêsantir dîtînin û distînin û tînin guhertin.

Jiyan û naskirina du kulturê li welatekî wek Swêd, gelek sebir û sal divên. Dê û bavên Kurd divê ku bi serbilindî kultura xwe bi zarokên xwe bidin naskirin. Bi vî awayî zarokê kultura xwe nas dikin. Lê gerek dê û bav netirsin ku zarokên wan kultura Swêdî jî nas bikin. Ji ber ku zarok ji

dê û bavên xwe bêtir, di nav Swêdîyan de ne, bi wan re didin û distînin.

Çaxa ku em ciwanê kultura xwe û ya Swêdî baş bizanibin hingî emê bikaribin wan bidin ber hev û bi vî riyê emê fêhm bikin ku di nav herdu kulturê de çi tiştê baş û nebaş hene. Yanê bi vî rengî emê baştir ferqa kulturê bibînin û kultura xwe jî çêtir nas bikin. Bi naskirina van kulturê emê di civatê de rehettir bin.

Divê em ciwan di vî civata nû de her adet û bîr û bawerîyên Swêdîyan rast û baş nebînin.

Gelek ciwan hene her tiştê di kultura Kurdî de xerab, pîs û kevin dibînin. Ev jî ji nezaniya wan tê. Ji xwe gelek ciwan hene ku ne kultura xwe baş nasdikin û ne jî ya Swêdîyan, heta ku dikarin rexne li herdu kulturê digrin, munaqeseyên neilmî li ser dikin.

Hinek jî hene ku tenê kultura Swêdî nas dikin û jê hez dikin û hiç guh nadin adetên Kurdî. Lazim e ciwan herdu civatan û adetên baş bizanibin.

Gelek adetên Kurdan yê xweş û baş hene ku di nav tu neteweyan de peyda nabin. Divê em bi wan adetên serbilind bin û berdewam bikin. Tunebûna dewleteke Kurdî, nayê wê maneyê ku urf û adetên milletê xwedî dewlet ji yê Kurdan çêtir in.

Em karibin adet û dîtînen Swêdîyan yê baş bigrin, wê feydê bigihîne me û kultura me.

Ev tiştên min gotin ne tenê li Swêd çê dibin û derbas dibin, li welatên din yê ku Kurd lê mihacir in jî hene.

Helbestek Ji

Melayê Cizîrî (1570-1640)

Vê firqetê ebter kirin
Feryad ji destê firqetê
Jar û zeif û zer kirin
Feryad ji destê firqetê

Pir zer kirin wek zêrî mam
Çehvên di lutfê pêrî mam
Daîm li rê çavnêrî mam
Feryad ji destê firqetê

Çavnêrî reftara te bûm
Muştaqê gulzara te bûm
Lew dûr ji dîdara te bûm
Feryad ji destê firqetê

Dûr bûm ji wê reft û çenê
Wan îşweyan guft û kenê
Nayê bi çehvan min dinê
Feryad ji destê firqetê

Dunya bi min mij bû xemam
Xew ji li çehvan bû heram
Umrek bi vî halî temam
Feryad ji destê firqetê

ÇIMA AVÊTÎYE

Amerîkayîyek, Tirkek û Almanek li ser banê xanîyekî bilind rûniştine diaxivin. Her yek ji wan wê pesnê welatê xwe bide. Pêşî yê Amerîkayî dest pê kir, gelek dolar ji bêrika xwe derxist û avêt jêr. Yê Tirk pirsî:

-Te çima dolarên xwe avêtin?

Amerîkî:

-Em Amerîkî zengîn in û li welatê me dolar pir in.

Mêrikê Tirk jî xwest bi rengekî pesnê welatê xwe bide. Heşîş ji bêrika xwe derxist û avêt jêra xênî.

Yê Almanî jê pirsî:

-Te çima heşîş avêtin xwarê?

Yê Tirk:

-Heşîş li welatê me pir heye.

Dor hat ser yê Alman. Tiştêkî ku pê pesnê welatê xwe bide nehat bîra wî. Lê paşê hema bi carekê de radihêje milê tirk û wî ji ser banî davêje xwarê.

Mêrikê Amerîkî ji yê Alman dipirse:

-Çima te yê tirk avêt jêr?"

Alman:

-Ji ber ku Tirk li welatê me pir in.

QAHWE Û RAZAN

Du kes bi hev re dipeyvîn. Yekî ji wan got:

-Dema ez qahwê vedixwum, ez nikarim li ser razêm.

Yê din jî got:

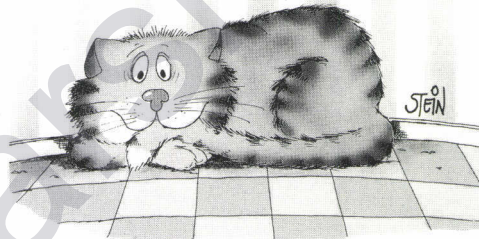
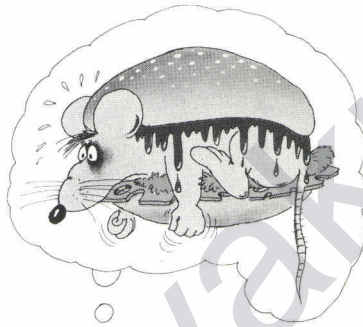
-Ê min bi xwe wekî din e, dema ez radizêm ez nikarim qahwê vexwum.

JI BER BÎHNÊ

Swêdîyek, Erebe û Fînîyek diçin nêzîkî koxa berazan. Dixwazin bidin ber hev daku kî ji wan dikare gelekî di koxa berazan de bimîne. Yê Swêdî dikeve hundur, yê Fînî li derve jî saetê digrin, ka hela yê Swêdî çend deqçe li hundur dimîne û deyaxî wê bîhnê dike. Lê pir di ser re naçe mêrikê Swêdî ji ber bîhna pîs îdare nake û di-beze derve.

Yê Fînî diçe ku xwe biceribîne. Ew jî çend deqeyan dimîne lê ji ber bîhna pîs ew jî îdare nake direve derve.

Dor tê ser mêrikê Erebe. Ew jî diçe hundur, lê demek dûr û dirêj li hundur dimîne, piştî demekê, yê Fînî li der ve dinêrin ku mêrikê Erebe derneket lê berazên di hundur de yeko yeko xwe davêjin derve.

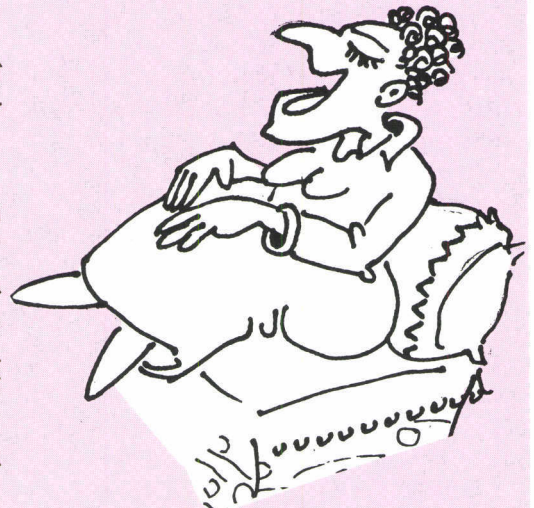
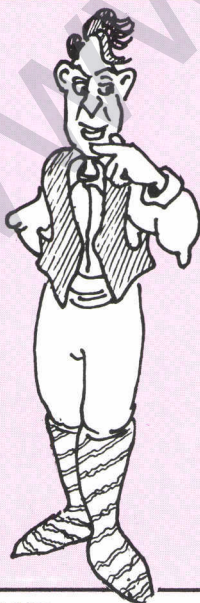
ÇEND MÊR KIRIYE

Mêrik ji dîya xwe dipirse:

-Dayê Xwedê hebîni heta nuha te çend mêr kirine?

Dayik:

-Wîî kurê min, ma ez li ku, mêr li ku, ma tu dibêji qey çavê dîya te jî li mêra ketiye, tevîhev 13 ji Silîva, 12 ji mala kirîva, yek Emerê Guşelte, yek jî rehmetîyê bavê te, çirtik pirtikên mayî jî nayên bîra dîya te! (wêne: Mamoste)

HEVPEYIVÎNEK BI HUNERMEND LEYLA RE

-Tu dikarî piçekî xwe bi me bidî naskirin?

-Navê min Leyla ye. Ez di 1970'î de li bajarê Amedê (Diyarbakir) hatime dunyê. Min heta lise (gymnasiet)'yê xwendiyê. Rewşa aborî ya malbata min dest neda ku unîversîteyê bixwînim.

-Dengbêjîya te ji kengî de dest pê dike?

-Wexta ku ez piçûk bûm, tê bîra min hema hema çî bigre hemû malbatên Kurdan guhdarîya radyoyên Kurdî dikirin. Ji xwe bav û kalên me bi muzîka Kurdî rabûne. Lê êmin, xalekî min heye wî gelek caran ji me re sitranên Kurdî digotin, wê gavê ez hê 8 salî bûm. Stranbêjîya min jî ji wê demê dest pê dike.

-Tu ji kîjan babet muzîk hez dikî?

-Ez ji hemû cûre muzîkan hez dikim. Ji ber ku muzîk mirovî kêfxweş dike. Muzîk

Hunermenda Kurd Leyla

carna li ser dilan, carna li ser şer û lêdanan e. Ez bêtir ji muzîka gelêrî û folklorîk hez dikim.

Gelê Kurd pêwîstîya wî bi her cûre muzîkê heye; folklorî, gelêrî, evîndarî, caz û hwd.

-Tu di vî warî de ji Yekîtîya

Ciwanên Kurd daxwazek te heye?

-Ez hêvîdar im Yekîtîya Ciwanên Kurd wê di vî warî de aktîf be. Lê bêguman divê ku em jî alîkarîya we bikin, çimkî pêwîstîya we jî bi alîkarîya me heye. Ez bawer im hûnê di vî warî de karên heja bikin.

Yekîtîya Ciwanên Kurd biryar da ku nameyekê ji bo Wezîrê Perwerde û Fêrkirinê Nasih Xefûr û yek jî ji bo Wezîrê Kulturî Şêrko Bêkes bête şandin û bi vê yekê daku em bikaribin pêwendîyekê li gel van herdû wezîrên Kurdistanê deynin û di ayende da bikaribin van têkilîyan pêşdetir bibin. Li jêrê em ji wan nameyan yekê pêşkêşî we xwendevanên dikin.

Bo berêz Şêrko Bêkes
Wezîrê Kulturê

Bi silavên me yên germ,

Yekîtîya Ciwanên Kurd-Swêd-ji bo hîlbijartina we û ji bo vî karê we yê heja û muqeddes, bi dilekî germ pîrozbayî li we dike. Em gelek bextewer in ku hûnê vê xizmeta ji bo gelê me bi başî bimeşînin.

Emê gelek kêfxweş bin ku em bikaribin wek Yekîtîya Ciwanên Kurd li Swêd, pêwendî bi ciwanên welêt re deynin.

Ji ber wê yekê rica me ji we hêjayan ew e ku di vê bareyê de li gor îmkana û karîna xwe hûn bikaribin bi destê me bigrin û alîkarîya me bikin emê gelek kêfxweş bin.

Her weha em pêşniyar jî dikin ku hûn bikaribin kesekî tayîn bikin daku bila ew kes di hemû cûre pêwendîyan de bi ciwanên Kurd yên derve re têkilî deyne.

Hêvîya me ew e ku hûn serfiraz û serkevtî bin.

Yekîtîya Ciwanên Kurd- Swêd

Şemal

5/9/1992

XEWN BÛ YA RASTÎ

Hemû hawînekê xelk bo derewey wilat sefer deken. Emsal kem Kurd buwe ke seferî kirdibêt û seferî bo Kurdistan nebûbêt.

Zor lawî Kurd heye ke deh sal e lêre, le dûre wilat jiyawin û be xewn nebûbê, Kurdiataniyan nedîwe, belam emsal xewnekeyan we dî hat. Çunkî xwarûyî Kurdistanî rengînekeman azad bûwe.

Yekêk lem lawaney le henderan gewre bûwe û bo yekem car çotewe Kurdistan -Jiwan- ke basî Kurdistanî bo dekrêt, gutî: "hemîşe gewretirîn awatim ewe bû Kurdistan bibînim, ke şarekem lê derkewt le xoşîyan çawim pir bû le firmêsk. Êstaş bawer nakem ke bîninî Kurdistan be xwen bû ya be rastî! Çend xoş e ke êtir hergîz nalêmewe ke Kurdistanîm nebîniwe.

Êstaş ke hayûmetewe demewê bo salî dahatû biçmewe. Be rastî nem-dezanî ke detwanim bem şewekeye legel xelkî Kurdi-

stan biguncêm û ziyatir bom rûn buwe ke ciyawazîyekî zorim legel Swêdiyekan heye."

Le riwangey minewe şitêkî seyr bû. Çunkî lawî wa heye ke maweyekî kurt lêre jiyawe ke çî delê natiwanîm biçim Kurdistan û le wê bijîm. Katê mirovêk ke le Kurdistan gewre bûwe û maweyekî kem lêre jiyawe le gel mirovêk ke le Swêd gewre bûwe û tenya çend hewtûyek Kurdistanî dîwe, berawir dekeyn encamêkî seyr dête dest.

Hest û sozî minalêk (ke le

Kurdistan le dayik nebûwe yaxud be minalî perîdey henderan bûwe) beramber be niştîmanekey zortir degerrêtewe ser dayk û bawkî. Beşêkî zorî be ewe we bestirawe ke xêzanî ewan çende legel xelkî Kurdî êre hatûçoman heye û çon basî Kurdistan bo mindalekaniyan deken û legelîyana dedwên. Xêzan heye mindalekaniyan be Kurdîş qise nakat, her çend zorîş be mindalî nehâtûn bo Swêd.

Şilêr Aram- Uppsala

BANGEK JI BO ALÎKARIYÊ

Gelo hun dizanin ku li Kurdistanê, li mintîqa Çemçemalê topek jî daxî tuneye ku zarokên mektebê pê bilîzin. Deftêr, qelem û kitêb jî xwe qet bi dest wan nakeve.

Zarokên me jî li vê derê xwedîyê bi sedan kitêb û deftêr û tiştên lîstîkê ne.

Ger em her yek bikaribin bi qasî perê deftêr, qelem an topekê alîkarîya wan bikin, ev yeka him karekî meyî netewî ye û hem jî alîkarîyek mezin e ku emê bigihînin zarokên Kurdistanê.

Her kesê ku bixwaze alîkarîya zarokên Çemçemalê bikin dikarin alîkarîyê bişînin ser adresa Yekîtiya Ciwanên Kurd, emê jî van pereyên berevkirî yekser bişînin bo Wezaretê Rewşenbîrî ya Kurdistanê daku bikaribin alîkarîya wan zarokan bikin.

Zarokên Çemçemalê li hêvîya alîkarîya we ne!

Kurdiska Ungdomsförbundet
Postgiro: 475 85 89-8

EHMEDÊ XANÎ

1651-1706

amadekar: M.L.

SVENSK-KURDISK

JOURNAL

Nr 1/1985 årg 1

Intervju med Fredrik Barth
Xanî — en klassisk kurdisk poet
Dikt av Goran

Ehmedê Xanî di 1651'an de li hêla **Hekkarîyê** li gundê **Xanê** hatiye dinê. Di demeke kurt de bi zanîn û zaniyarîya xwe nav û deng daye û gelek pêşda çûye.

Di destpêkê de li gundê xwe li ber destê mellan xwendîye, paşê li Cizîrê xwendina xwe tamam kirîye û ji wir jî çûye Beyazidê, li wêderê medreseyek vekirîye û dest bi dersdayinê kirîye.

Di nav suxteyên wî de gelek alimên navdar ên Kurd derketine. Wî di vê medresê de ji bilî dersên dînî û ilmî her weha dersên Kurdî jî daye.

Ehmedê Xanî di 1706'an de li Beyazidê mirîye. Gora wî jî her di wê medresa wî de ye ku îro li Beyazidê wek ziyaretgehekê tê nasîn.

Ehmedê Xanî yek ji filozofekî millî yê Rojhelata Navîn bû.

Dema ku li Rojhelata Navîn hê şiyarbûna millî peyde nebûbû, wî behsa yekîtiya milletê Kurd û dewleta Kurdî dikir. Ji xwe wexta ku dest bi nivîsandina berhema xwe ya giran buha **Mem û Zînê** dike, di pêşgotina wê de - ku ew jî bi helbestî nivîsiye- behsa milletê Kurd dike ku çawa li ber kaşoyên (darê gogê) **Osmanî** û **Safewîyan** wek topekê geh li vî alî û

geh li wî alî ne.

Û ew dide dîyarkirin ku divê hemû mîrên Kurdan û xelkê Kurd li hember van herdu dewletên dagirker bibin yek. Lê gilîyê wî her yeknebûn û neîtîfaqîya Kurdan bû.

Mesela di helbestek xwe de weha dibêje:

*Ez mame di hikmeta Xwedê da
Kurmanç di dewleta dinê da
Aya bi çi wechî manê mehrûm
Bîlcimle ji bo çi bûne mehkûm*

*Ger hebûya me îttîfaqek
Vêkra bikira me înqiyadek
Rom û Ereb û Ecem tamamî
Hemîyan ji me re dikir xulamî*

Ehmedê Xanî bi Kurdî, Farisî, Erebî û Tirkî baş zanibûye. Wî gelek kitêb nivîsîne. Kitêbên wî yên Kurdî ev in:

- 1-Mem û Zîn
- 2-Eqîda Îmanê
- 3-Nûbara Biçûkan (Ferheng bi Kurdî û Erebî)

Ev hersê kitêbên wî jî ji bilî çapên dest-nivîsî, ji sedsala 18'an û vir de heta îro gelek caran hatine çapkirin.

Bêguman ji wan ya herî bi nav û deng kitêba Mem û Zîn e. Wî îlhama vê kitêbê ji destana Kurdan a navdar ji Memê Alan wergirtîye û xistiye drûveke edebî.

Ehmedê Xanî

Mem û Zîn

Amadekirin û perawêznivîsina
Hêjar

Wepêke Ferhengê Kurdî ya Pîrî
100, rue La Fayette, 75008 Paris
1989

Çapa nû ya Mem û Zîn

Kerê Mellê

Li hêla Mêrdînê, li gundê Ewêna her kes xwedî ker e. Gundî her şev li mala yekî rûdinin û behsa başî û xurtîya kerên xwe dikin. Her şeva ku gundî dicivin, mellê gund jî her tim li wê ye.

Rojekê serê sibê melle li kerê xwe siwar dibe, dixwaze ji gund bar bike. Gundîyek li ser xênî jî mellê dipirse:

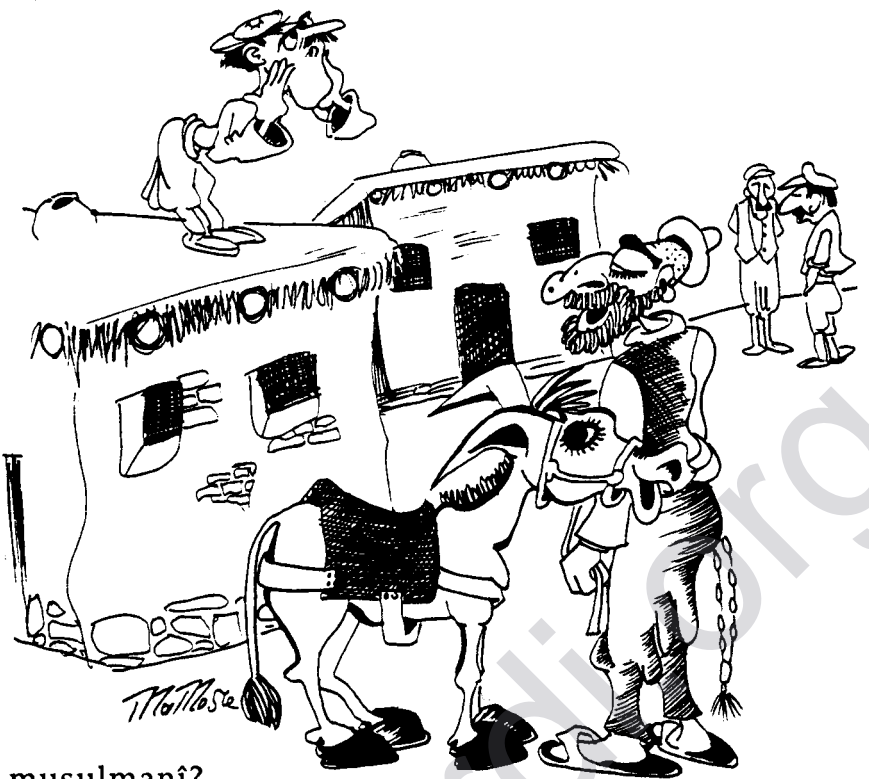
-Bi kude diçî melle?

-Ez êdî li vî gundî namînim, ev gund ji min re heram e!

-Çima mele, kanê bêje çi bûye?

Hinek gundîyên din jî tîn, hemû li hev şaş dimînin, ji hev dipirsin, lê kesek pê nizane ku melle ji bo çi xeyidîye. Gundîyek jî mellê dipirse û melle jî dibêje:

-Ma xwedê jê razîno, ev serê çend mehan e ku ez li gundê we me û melletîya we dikim, hûn her şev rûdinin qala kerên xwe dikin, we tu rojekê qala kerê min nekirîye. Ma ev e însanetî, ma ev e

musulmanî?

Gundî hemû li hev dicivin, paşê digihîjin qerarekê ku gundîyek li ser xênî biqîre û bide dîyarkirin daku kerê mellê li gund baştirin ker e û gundî diqîre û dibêje:

Ewêna xweş Ewêna

Sê sed û sî ker lê na

Serêkê di kera kerê di mellê na!

Pişti vê anonsê kêfa mellê tê û berê xwe dide mizgeftê.

M. Lewendî

WERIS Û GARIS

Yek diçe mala yekî
Dibê ka werisekî

Lewra ezê biçim aş
Daku bar bişidînim baş

Yê din dibê bira be
Ka binêrim li mal be

Diçe dinêre li hundur
Dibê, nabe li min bibur

Lewra me li ser weris
Raxistiye hin garis

Mirovê din dinêre
Metilmayî dimîne

Dibê; hatîye dîtin
Garis bête raxistin

Û hem jî li ser weris
Kê raxistiye garis?

Yê din dibê: qey nabe?
Ku dil nexwaze dibe

Eger dil nevêt weris
Li ser tê raxistin garis

M. Lewendî

MY COUNTRY

This is the tale of a little KURD-ISH boy
Wandering far from his home.
Most of his family were with him then
And nothing but life did they own
Tortured by war in their native land
Their only recourse was to fight
Tracing the path of the sun by day
And led by the north star at night
Onward they pressed to the promised LAND
Not knowing if that was the way
And none of the children could understand
And this little boy used to say ...

Mama where do we go from here?
Mama why cant we stay?
Mama is Daddy very near?
Mama why do you pray?

Down came the winter the food was scarce
The people were falling like flies
Disease helped starvation make matters worse
And parents resorted to lies
Hush now your mama will SOON BE WELL
Although all they can do is to WATT
And one little boy hears the doctor tell
The others he thinks it is too late
...Yes too late...
Mama he whispers quietly
Mama You are looking OLD
Mama why dont you answer me?
Mama Your hands feel cold
He rushes out into the chilly night

He cant believe what he is been told
The trars in his eyes start to blur
his sight
And freeze on his face eith the cold
But in the next camp theres a mother mild
Who is mourning a son passed a way
And fate brings the cries of the little KURD
To her just as he starts to say
.....

Mama " She knows what she must do"
Mama " She thinks of her "
Mama " I must take the place of you and take him into my care "

I feel just like a captain when his ship is sunk
I have got no place to set my anchor dawn
And all the things that used to be uplifting
Well now they only serve to BRING ME DOWN.

Bane - Uppland v'sby
1991 08 05

Jag heter Eva Mati och är 16 år . Jag är kurd och kommer från Kurdistan. Jag kom till Sverige för ca 11 år sedan. I vintern åkte jag tillbaka till Kurdistan med min familj. Det var svårt att bestämma mig om jag skulle åka eller inte. Jag hade blandade känslor och andra sidan jag hade förlorat mina känslor för mina släktingar och landet. Jag kunde till och med

Tillbaka till KURDISTAN

inte komma ihåg hur de såg ut längre , men i alla fall bestämde jag mig för att göra den här resan . Det var ganska viktig för mig att hitta mina rötter och förstärka min identitet något som de flesta kurdiska barn saknar här utomlands .

Resan dit var spännande, först åkte vi till Turkiet. Efter två övernattningar i Istanbul fortsatte vi resan mot Diyarbakir nordkurdistanens största

stad.på flygplatsen i Diyarbakir vi träffade en familj som skulle åka samma väg som vi skulle . Jag blev mycket glad över att vi hade fått sällskap, det skulle min nervositet och rädsla försvinna , och kände mig säkrare. Den otroliga resan började från Diyarbakir till Erbil. Vi hyrde två bilar tillsammans med den andra familjen. Först åkte vi till Sbi sedan över bron till Zokho. Jag satte stilla

hela vägen. Jag var mycket rädd och tänkte Hrre Gud tänk om skulle hända mig någonting. Jag hade konstig uppfattning om kriget och våldet, speciellt om döden. Jag vågade inte ens prata. Vi tillbringade

natten på en hotel. Natten var kallt och det fanns inte tillräcklig med täke för att vi skulle värma oss med. . Dagen efter hyrde vi två bilar från Zakho till Barzan,

på vägen såg vi hela Kurdistan. Vi såg folk som bodde i tält . De hade verken kläder eller mat. På kvällen var vi framme vid Gali Ali bag. Det är ett fin ställe. Det finns en jätti vacker vattenfall där och många restauranger. Vi åt en slags soppa som heter Teshrib. Sedan pratade vi med personllen som arbetade på restaurangn , till slut kom det fram att de var mycket goda vänner till min farmor Resan var spänande så att jag höll på att glömma bort att jag var på väg till mina släktingar . Natten hade varit bra varken kall eller varm . På morgonen åt vi frukost och efter det gick min pappa och min bror iväg för att klippa sig medans jag och min mamma försökte få tag i en taxi och den andra familjen gick för att handla mat . Till slut var min familj klara för att fortsätta resan . Vi lämnade den andra familjen kvar och fortsatte resan .

Den kändes som flera timmar men tog egentligen bara 45 minuter. Mamma och jag kunde inte prata. Vi satt och tittade ut genom bilfönstret på vägen . Vi såg alla skadorna sedan efter bomber och kanoner som Saddam använt mot kurderna. Vi åkte förbi Messit och kom sedan till Erbil som jag med egna ögon väntat på att få se .

Kram - Eva Mati

ناو: عهینه دین زارعی

تەمەن: ۱۵ سال

شونیی لەدایک بوون: جەوانرۆ (رۆژەهلانی کوردستان)

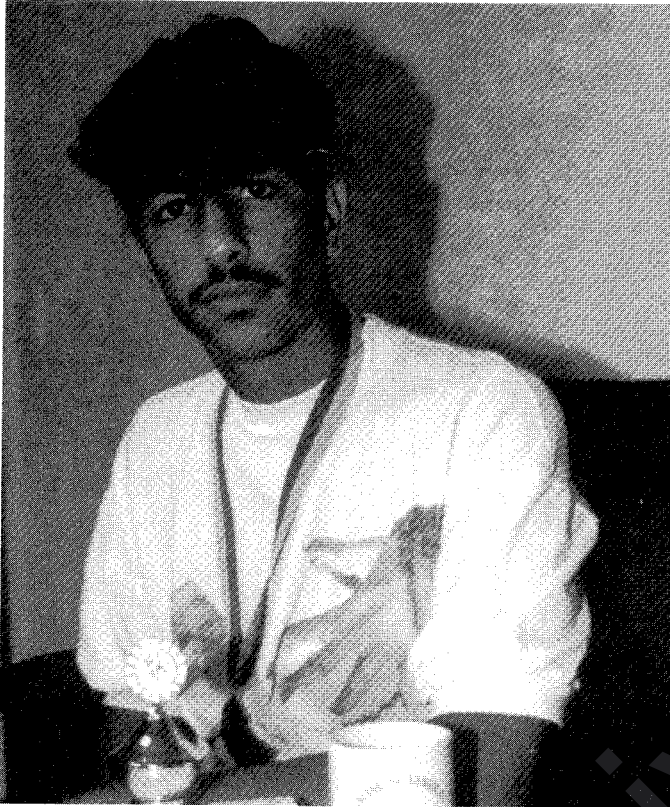
دانیشتووی: سوندسفال عهینه دین له سالی ۸۸ هاتۆته سوید. خوی دهلی: " بەرله وهی بینه سویدیش، زۆرم ههز له فوتبۆل بوو. له کهمپیش درێژم به یاریکردندا و لێرهش ههز خهریکی یاریم. " عهینه دین ئیستا له یه کینگ له گهورهترین تیپهکانی فوتبۆلی "سوندسفال" دا (G.F.Sundsvall) یاری دهکات. له پینشبرکی پارێزگای باکور (Medelpad) ۱۲ تیپ یاری دهکەن که تیپی ئەوان له پینشبرکی نیوان ئەم تیپاندا یه کهم هاتهوه و کاپی Sjöens Cap به خهلات وەرگرت و خۆشی له ناو تیپهکاندا به باشترین یاریکەر ناسرا و کاپی (Bästa Spelare) م پینبرا و ئیستاش وهک باشترین یاریکەری تەمەنی ۱۵ - ۱۶ سالی نۆرلهند ده ناسریت.

عهینه دین دهلی: " من له دوو تیپان یاری ده کهم و له ههوتووشدا پینج جار تەمرینم ههید. ئیحه دهی لێره له شمان نامادهی ههبی، بویه لاهه کان نابی وەرزش له بیرکهن. دیاره وەرزش نابی شونیی قوتابخانه بگریتهوه، ئەوانه رنگه له یه کتری ناگرین و ههردووکیان گرینگن. من خۆم ههیشه دهرسهکانم لا گرینگتره تا سپۆرت، ئیستاش هیوادارم بتهانم له "قوتابخانهی میدیلپا" * دا وەرگیرم. ئیحهش سهرکهوتنی کاک عهینه دین په دهل ئاواته خوازین.

* Medelpa gymnasium تەنیا کهسانی وەردهگری که نمره ی پینجیان له فوتبۆل ههین

و له دهرسیدا نمره یکی زۆر باشیان ههین.

لاوان و سپورت!

ناو : نازاد

پاشناو: کاوه

تەمەن: ۱۹ سال

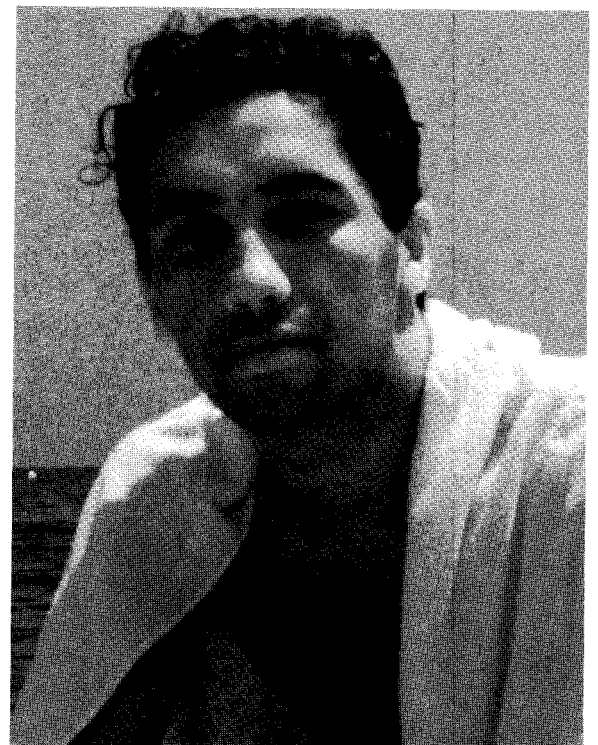
دانیشتووی: örebro

نازاد ماوهی شهش سال ونیوه هاتۆته سوید و لێره بهشی ناوهندی (Eltele - teknisk) ی تهواو کردوه. خوی دهلی: " ههزم له سهفه، موسیقا، تیاتر (شانوگهری) و سپۆرت، به تایبهتی ههیشه ههزم له سپۆرت بووه. " نازاد لێره ماوه یهک فوتبۆل و فۆلبۆلی ده کرد، دواتر پتر خوی ده گهل کاراته ماندوو کرد و ئیستاش له م وەرزشه دا کار دهکات. نازاد دهلی: " له کاراته دا زۆر شیواز ههید، له وان له سویدا « شۆتۆکان»، « وادۆ ریبو » و « کۆشۆکۆشینکا»، کاراته به مانای (دهستی به تاله) و وادۆ ریبو مانای « رنگه ی گهیشتن به هارمونی و هینمی» یه. "

نازاد تا ئیستا له چهند پینشبرکه یه کدا به شداری کردوه له وان: (Svens mästerskap för seniorer) و (Picasso cup) که له پیکاسۆ کاپدا یه کهم و له لهوی دیکهندا چواره م هاتهوه.

به یار وایه نازاد له مانگی دینسه مبر له پینشبرکیه کی دیکه دا به ناوی (Svensk Mästerskap för juniorer) به شداری بکات.

ئاواته خوازی سهرکهرتنی نازاد" ین له هه موو بوارهکانی ژياندا .

یه کهم دلداریم تاوا بوو !

نیواره یه کی فینکی هاوینی ۱۹۸۵ بوو. پشوی هاوینی ته اوو بیوو و قوتابخانه کان کرابوونه وه. له پارکینک خه ریکی ده رس خویندن بووم، له پهر چاوم به کیژنک کهوت که روخساری لام ناشنا بوو. نهویش واوینده چوو پینشتر منی دیبئی یاخود پیناسی. سهرم به سهر کتینه که داگر تیبوو و په یتا په یتاش به دزی چاوم له کهچه که ده کرد. نهویش تاوی راوه ستا و بزیه کی کرد و په نجه جوانه کانی خسته ناو قژه کانی و ده تگوت ده ویوست شتینک بلیت. چی نه گوت و بهرو شه قامی "مه لاجامی" وه پرنکهوت، جارویار ناو پرنکیشی وینده دامه وه. منیش کتینه کهم و نکنا و شوینی که وتم. زوری پینه چوو که یشته کولانینک و له بهر ده رگایه ک راوه ستا و کلینکی ده رهینا و ده رگایه کی کرده وه. کاتینک ده ویوست ده رگاکه داخات چاومان پینک کهوت و من له ساته دا ههستم کرد نم کهچه به هه موو توانایه وه دل و گیانمی بهرو و خوی راکینشا. دوایش له په نجه ره وه چند جارینک سه بری کردم. نم روزه تینه بری، به لام چ تینه پرنیک ! نه فینداری چ له مرؤف ده کا، به راستی نهو شده هه ر خهوم به چاواندا نه هات. به یانی به دنیا به کی خه یاله وه بهرو و قوتابخانه وه پرنکه وتم. له قوتابخانه پینمایه ماموموستاکه پتر له پینچ شه ش کهرت مهسه له یه کی مه ته ماتیککی بز شی کرده مه وه، ناخریشی هه ر تینه که یه شتم. نیواره داها ت و قوتابخانه ته وار بوو و منیش بهرو و مالی کهچه وه رینکه وتم و له سهری کولانه که یان دانیشتم، بهم هیوایه که بیبینم، زوری نه خایاند دیتم کهچه بهرو و مال دیته وه. دل م ده ویست له ناروسینگم بیته ده ر، که یشتی و سلأوی کرد. جوابی سلأوم داوه و دهستم ده گهل لیداره و هه ر لهم کاته شدا نامه یه کی بچووکم له ناو دهستی نا. نامه که ی ده جان تاکه ی هاویشت و بهر زیشته وه گووتی: سیدی ساعه تی چوار له پارکی..... نه مه یه کهم نه فینی من بوو له ژباندا .

سهره تای مانگی فینرواری ۹۲ بوو. بز دامه ززانندن کی موله لایوانی شاره که مان، کزبوونه وه یه که مان پینکه هینا بوو. له ویندا چند کیژ و کوپنک به شداریان بوو و منیش له په نای یه کینک له م کهچانه دانیشتم که هه ر له سهره تا و له یه کهم نیگادا بهردلم کهوت. له کاتی کزبوونه وه که دا جارویار سه برینکی به کترمان ده کرد و پاشانیش که دانیشتنه که ته وار بوو بهرو و مال وه پرنکه وتم. کاتی چوومه لای ماشینه که مان، سه برم کرد نهوانیش ماشینه که یان هه ر له پال ترؤمبیله که ی تینه راگر توه. چند روزه تینه بری دووباره کزبوونه وه یه که مان هه بوو، نهویش له ویندا به شدار بوو. نهوی روزه هندی پینکه وه قسه و گه مه مان کرد (دیاره نه ده کرا هه ر ده گهل نهو قسه بکه م). به مجوزه جارویار چاومان پینک ده کهوت به بی نهوی باسی شتینکمان کرد بیت. هه ردو که مان هه ستینکی هاویه شمان هه بوو به لام هینتا درفدت و کاتی ده برینی نه بوو تا روزه ۱۸ فینرواری. له م روزه دا فیلمیکمان پینشاند و بز جینه جینکردنی کاره کانیش پینوست بوو چند که سینک ناره زوومندانه هندی له نهر که کان به ته ستو بگرن، من و نهو و چند که سینکی دیکه ناماده بی خومان ده بری. وارینکهوت که من و نهو کهچه ده با چووباین قاوه جوشنیکمان له مالینک هینابا، له رینگایه دا هندی باسی خومان و کرد، له پهر گووتم: "ته گه ر من که سینکم خوش بوی، ده سه جی پنی ده لیم، به لام دیاره نیوه ی له ده ست من دانیه و که توته سهر کهچه"، نهویش گووتی: "منیش رازیم". من له راستیدا بز چند ساتی حه به سام، دواپی ها تمه وه سهر خز و زور خوشحال بووم که نهویش ههستی خوی بهرام بهر به من ده بری. له پاش نهو روزه خوشه ویستی تینه روزه روزه پتر ده بی و به پنی درفده تیش جارویار یه کتر ده بینن.

سەردانیکی ولات

چەند رەخنە و پیشناریک

"فرمیسک هەژار" نامە بەکی بۆ ناردوون کە بە راستی زوری خوشحال کردین. فرمیسک لە نامە جوانە کەیدا لە روانگەیی خوێوە بە زۆریەیی بابەتەکانی دیدار "دا هاتۆتە خۆار و پیشناریار و رەخنەیی زۆر بە کەلکی بۆ نووسیوین. ئیمە وێزای سوپاسینیکی زۆری "فرمیسک"، بە شیک لە پیشناریار و رەخنەکانی لێزە بلۆدە کەینەو و هەروەها تکای لێدە کەین کە بە هەر شیوەیەکی پێنی باشە پێنە ندیمان پێنە بکات، چونکە زۆرمان پێنیستی بە یارمەتی ئەو کەسانە بە کە وابە دلسوژی و لێپرسراوانە دەروانە گۆقارە کەیی خویان (بەتایبەتی لەناو کچاندا)

* بە هۆی درێژ بوونی نامە کە دەرفەتی بلۆکردنەوێ تەواویمان نییە.

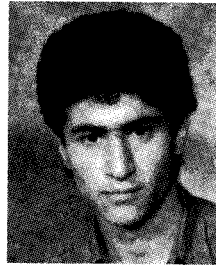
فرمیسک دەنووسی: "... دیدار هەندی گۆشە تری پێنیستە، بۆ وێنە لە سەر جوگرافیای کوردستان، ئاوو هەوا و کەشی، ژمارەیی دانیشتوانی و شتی وا کە کەم و پوخت بێ..... - وابزانم دەبێ و زۆری ئەو هاتوو کە کوردی بە هەموو دیالیکتەکانی (نەبێتە هۆی جیاوازی کوردی ئەملا و ئەولا ... ئەو لە سوودی دوژمنە. دەبێ لاوان فێرن کە باشترە بە کوردی قسە بکەن تا بە سویدی و فارسی یان تورکی.....

- گۆشەیی بیرورا شتیکی خراب نییە ئەگەر نەبێتە هۆی دروست بوونی کێشە لە نیوان لاوان و گەورەکانیان لە خێزانەکاندا!

- هیوادارم بە شیکیی بچکۆلاتە هەبێ لە دیداردا لەمە فێرکردنی زمانی کوردی بە سۆرانی بۆ ئەو کەسانەیی دەخوازن لە ئەلف و بینی کوردییەو دەست پێ بکەن ... و هەندی جارێش باسی بە شەکانی رێزمانی کوردی بکری،

- وابزانم لە بری مانگی یونی مانگی کوردیمان هەبە، هیوادارین لە مانگەکانی داها تودا ناوی مانگە کوردییەکان بنوسریت.

دوو بارە سوپاسی فرمیسک دە کەین و لە داها تودا لە پیشناریار و رەخنەکانی کەلک وەر دەگرین.

پاش چەند سائیک، گەرانبەو بۆ ولات و شادبوون بە دیداری دۆست و خزم و کەس بە راستی دەبێتە هۆی هەستیکی خوش لە مرۆفدا. وێزای هەمووی ئەم خۆشیانە، بە داخووە هەندی لایەنی نەباشیش لە ناو ژبانی رۆژانەدا دەبیندری کە لایەنیکی دەگەریتەو سەر نەبوونی دەرفەتی

هەناسە کێشان و زۆلم و زۆری رۆژم و هەروەها نەبوون مەودا و ئیمکانیک بۆ فێزە دیموکراسی بوون. بۆ وێنە لەوی کاتی کەسی لە چرای سووری ترافیک رەتدەبێ و دەپرسی بۆ؟ کاکە ناخیر ئەو سوورە! دەلی: کاکە خۆ زەمانی هوکومەت نییە! یاخود بە هەلە لە دیموکراسی گەشتوون و ناویری بە کەسێک بلێنی وانابی، خێرا لە ولامدا دەلی: دیموکراسییە و بە مەیلی خزم چم پێنخووشی دەیکەم. ئیستا زۆری لاهەکان چەکیان پێنە و زۆریان وازیان لە قوتابخانە هیناوە و خەریکی کاسپین، یا خود بوونەتە پێشمەرگە. تەنانت من لە چەند هاورنیه کم بیست کە ئیستا مادەیی موخدرە زبای کردوو و لاهەکان ئالوودەیی بوون (وەک: هەرزین، حەشیشە، ئالکول و ...).

ئەم دیاردانە
زۆر جینگای
داخن.
لەوی
وێکان
ئیمکاناتی
ئێرەیان نییە
ونانوان
بەدلی خزیان

جل بکرن و لە زۆر شتی ئاسایی رۆژانەش ببێرن. گرانی پستی خەلکی شکاندوو و ئەو هەش بۆتە هۆی ئەو کە زۆری لاهەکان هاتنە دەرهو و بیان لی بێتە ئاواتیک. زۆریان دەیانگوت بۆ ساعەتیکیش بیت هەر دەبێ ئەوروپا ببینم.

دیارە لە ولات زۆر شتی باش هەبە و هەمووش باسی دەکەن، منی پێم خوش بوو ئاگاداری لایەنە خرابەکانیش بین، هەرچەند ئەو هەش لە هەل و مەرجیکی ئالۆز و شپەزەیی وێ کوردستاندا ئاساییە. گرینگ ئەو یە هەول بەدی ئەو لایەنە خرابانە لە ناو بچن و لایەنە باشەکان بەهێزکرن.

با ئەو هەش بلێم ئیمەیی لاو لێزە قەدری زۆرشت نازانین، بەلام ئەگەر زانیامان کە لاوانی کورد لە ولاتدا لەچ بارو دۆخیکی ناخۆشدا دەژین و خۆزادەگرن باشتر کەلکمان لەم دەرفەتە وەر دەگرت (مەبەستم: دەرس و سپۆرت و هەر شتیکی ترە کە دەتوانی لە داها تودا بێتە سەرچاوەیەکی قازانج بۆ نەتەو کەمان).

هەر بۆیت کورد
ستۆکھۆلم - نەبەز

لاوه‌کانی سان‌دی‌ه‌گۆ

ریشان، کچه‌کوردیکی لای
خوینگه‌مه‌که ماوه‌یه‌ک بۆ سه‌ردان
هات‌بووه‌سوید. ریشان ته‌مه‌نی ۲۱
ساله و نزیکه‌ی ۱۷ ساله له ئەمه‌ریکا
ده‌ژیت.

زۆریه‌ی په‌نا‌به‌ره کورده‌کانی دانیش‌تووی
سان‌دی‌ه‌گۆ له‌ سالی ۱۹۷۵ هاتوون بۆ ئەمه‌ریکا و
له‌ناو ئەم خیزانانه‌شدا نزیکه‌ی ۱۵ - ۱۶ لاو هه‌یه.
له‌ ناو لاهه‌کاندا ژماره‌ی کچ له‌ کور پتره و ئەمه‌ش
خۆی سه‌رچاوه‌ی هه‌ندی گیسروگرفته. پینه‌ندی
نیوان کچ و کوپ و هه‌روه‌ها لاهه‌ کورده‌کان له‌ گه‌ل
خه‌لکی ئەمه‌ریکا زۆر باشه و ساردی و سه‌ری نیره‌ی
نییه. به‌تایبه‌ت ئیمه‌ خۆمان (لاوه‌کان) زۆر لێک
نزیکن و پیکه‌وه به‌شدارێ جه‌ژن و ناهه‌نگه‌کان
ده‌که‌ین.

له‌ سان‌دی‌ه‌گۆ زۆریه‌ی لاهه‌کان خه‌ریکی ده‌رس
خویندن، که‌ کوپه‌کان پتر له‌ به‌شه‌کانی ئابوری و
تیکنیک و کچه‌کانیش پتر به‌شی پزیشکی و
.... دا ده‌خوین.

له‌کاتی نازادیشماندا دیسان پیکه‌وه ده‌چین بۆ
ده‌ری، بۆ مه‌له‌ یاخود بۆ قاره‌خانه و
زۆرجارانیش لای یه‌ک ده‌مینینه‌وه و پیکه‌وه نان
ده‌خوین.

سه‌باره‌ت به‌ باری کومه‌لایه‌تی، ده‌بی بلێم که
سوید له‌ زۆریاره‌وه له‌ ئەمه‌ریکا باشتره، به‌تایبه‌تی
له‌ بواری ده‌رس و سیسته‌می ده‌رسیه‌وه.

ئیمه‌ هه‌موومان پێمان خۆشه‌ بتوانین خزه‌تیک به
نه‌ته‌وه‌که‌مان بکه‌ین و له‌وینش. ئەمه‌ریکا -
هه‌موومان شانازی به‌ کوردبوومان ده‌که‌ین و خه‌لکی
شاره‌که‌ش به‌ گشتی پینه‌ندیکی باشیان له‌ گه‌ل
کورده‌کاندا هه‌یه.

ریشان

یه‌کیته‌ی لاوانی کورد بیریاریدا نوو نامان بۆ وه‌زیری
په‌روه‌رده‌ و فیکردن و هه‌روه‌ها وه‌زیری روشنبیری
بنیزی به‌ هه‌یوایه‌که‌ له‌ داهاستوویدا پینه‌ندیکی
به‌ هیزترسان بکریته. لیزه‌وینته‌ی یه‌کیکه‌ له‌ نامه‌کان
ده‌بین:

ستۆکه‌ۆلم - ۱۹۹۲/۹/۵

بۆ به‌ریز: "شینرکز بیکه‌س"

وه‌زیری روشنبیری

وێرای جوانترین سلاو.

یه‌کیته‌ی لاوانی کورد - سوید پریه‌دل پیرۆزبایستان لینه‌کات به‌ بۆنه‌ی هه‌لپواردنتان
بۆ به‌پینه‌بردنی ئەم ئه‌رکه‌ پیرۆز و گرانه. دلنیاشین که‌ ئینوه ده‌توانن بینه‌ سه‌رچاوه‌ی
خزه‌تی پتر و به‌ترختر بۆ نه‌ته‌وه‌ زولم لیکراوه‌که‌مان.

ئینستا که‌ ئەم هه‌له‌مان بۆ ره‌خساوه، پێمان خۆش بوو بتوانین به‌ هه‌ر شینوه‌یه‌ک
بیت پینه‌ندییه‌کی به‌هیزمان هه‌بیت تا وه‌ک یه‌کیته‌ی لاوان ناگاداری بارودۆخی
لاوانی خوارووی نیشتمانمان بێن و پینه‌ندییه‌کی دوولایه‌نه‌مان له‌ گه‌لیاندا
هه‌بیت.

بۆیه‌ش تکامان له‌ ئینوه‌ی هیزا نه‌وه‌یه‌ که‌ به‌ پینی توانا و ئیمکان، ده‌ستمان بگرن
و له‌ پیناو ئەم نامانجاندا یارمه‌تیمان بده‌ن.
پیشناریش ده‌که‌ین وه‌ک هه‌موو ده‌زگاگانی میری بیانی، که‌سانی به‌تایبه‌تی بۆ
ئەم کاره‌ (پینه‌ندی له‌ گه‌ل ریکخراوه‌کانی لاوان له‌ ده‌ره‌وه‌ی ولاتدا) دیاری بکه‌ن.

سه‌رکه‌وتن و سه‌رفرازیتان ئاواته‌خواین

یه‌کیته‌ی لاوانی کورد - سوید
شه‌مال
۱۹۹۲/۹/۵

پیت خۆشه‌هه‌مووژماره‌یه‌کی "دیدار" ت‌پ‌ی
بگات؟

که‌واته‌ ببه‌ ئابوونه‌داری "دیدار". نرخ‌ی ئابوونه
بۆ لاوان . . ۱ کرون له‌ سالدایه. پاره‌که‌تان به
پۆست یا بانکدا به‌م ژماره‌یه‌ بنیرن:

پۆست گیرۆ 8 - 89 85 475 Postgiro:

**تکایه‌ ناو و ئادرێسی خۆتان له‌ بیر مه‌که‌ن.

کۆمیتە‌ی به‌رگریکردن له مافی ئەنفالکراوه‌کان و کەس و کاریان

جەماوەری ستم‌دیده‌ی کوردستان
کەسوکاری ئەنفالکراوه‌کان
مرۆڤدۆستان

بەرپاکردنی جەنگی لەناوبردنی بە کۆمەڵە
لەلایەن سوپای داگیرکەری عێراقییەوه بۆ
سەر کوردستان و پێداوە کردنی سیاسەتی
«خاکی سوتیندراو- الارض المحروقه»
دەندانە‌ترین سیاسەتی داگیرکەرانێ ئێم
سەردە‌مە‌یبوو. بە‌کارهێنانی چە‌کی بە
کۆمە‌ڵکۆژ و وزیرانکردنی سەدان گوند و
شارۆ‌چکە‌ی دێزینی کوردستان و
کۆ‌چپێ‌کردنی زۆرە‌م‌لی دانیشتوانی ئێم
گوندانە بۆ ئۆردوگا زۆرە‌م‌لییە‌کان و
سیاسە‌تی بە‌عەرە‌ب‌کردنی ناو‌چه‌یە‌کی
فراوانی کوردستان و دە‌ر‌کردنی
خە‌ڵکە‌کی، کە لە‌ناو هە‌موو ئە‌وانە‌دا،
زنجیری کارە‌ساتە‌کانی ئە‌نفالە‌کان
ترسناکترین و خۆ‌ناو‌یترین بە‌شی
جەنگی داگیرکەران بوو بۆ لە‌ناوبردنی بە
کۆمە‌ڵی گە‌له‌کە‌مان.

کۆمە‌له‌کە‌مان، کۆمە‌له‌یە‌کی مرۆڤدۆستی
سەر‌بە‌خۆیە بۆ سۆراخ‌کردنی چاره‌نووسی
ئە‌نفالکراوه‌کان و به‌رگریکردن له مافه
مرۆڤایه‌تی، ئابووری، کۆمە‌لایه‌تی و
فەرە‌ه‌نگییه‌کانی کەسوکاریان.

برا و خوشکی نازیز.....
پێ‌نوێ‌ستمان بە‌وه‌یه‌ کە ئێ‌وه دە‌نگی ئێ‌مه
بگه‌ی‌ننه جیهان. پێ‌نوێ‌ستمان بە‌ یارمە‌تی
و پشتگیری هه‌یه. گەر ئاره‌زووتان هه‌یه،
تکایه‌ پێ‌وه‌ندی ب‌هم ئه‌درنسه‌ی خواره‌وه
بکە‌ن.

ده‌سته‌ی دامه‌زرێ‌نهری کۆمیتە‌ی
به‌رگریکردن له مافی
ئە‌نفالکراوه‌کان و کەس و کاریان

١٩٩٢/٦/٩

Ari Diman
Forv. 9
145 51 Norsborg- Sweden
Tel. 08- 53 18 11 46
0753- 811 46

لە‌ناکامدا کوردستانینکی وزیرانکراو
دیارییە‌کی خۆ‌ناو‌ی و دە‌یان هە‌زار کۆ‌چ
و ک‌چ و مندال و پیری ئێ‌م گە‌له
ئە‌نفالکراو، بێ‌ سە‌روشین ماونه‌تە‌وه بە
دوای ئە‌وانیش وا سە‌دان هە‌زاری تر له
کەسوکاره‌کانیان دە‌ری‌ده‌کران و سە‌رتاپای
شیرازە‌ی ژبانی سادە‌یان هە‌تا هە‌تایه
لی‌تینک‌درا. هە‌زاران مندالی بێ‌ نازی
باوک و دایکی بێ‌ده‌رامە‌ت و ژبانی بێ‌
شویی بە‌ دوادا به‌جێ‌ماوه. هە‌زاران مندالی
بێ‌ سە‌رپەرشت و نە‌وه‌یه‌کی نە‌خۆ‌نده‌واری
دواکە‌وتووی بە‌شار و شارۆ‌چکە‌کانی
کوردستاندا بلا‌وکردۆ‌تە‌وه کە له هە‌موو
مافی‌کی مرۆڤایه‌تی کە شیایوی مرۆڤ و
مندالانی ئێ‌م سە‌رده‌مه بیت بێ‌ بە‌شن.

هە‌زار سال ته‌مه‌نی کيسه‌ن
له‌ناو قاپينکی تاريکيدا
چرکە‌یه‌ک قه‌رینی په‌پوله
نایه‌نی
کە به هە‌موو کورتی
خۆ‌یه‌وه
له‌ ناو بیره‌وه‌ری جە‌نگه‌لی
سه‌وزدا
هه‌میشه ده‌مینیته‌وه.

ق. نازی نوور

دایکم

رژوی یه کهم که چووم بز
قوتابخانه تا بلنی رژوونکی
خوشووبه یانی
هیلکه ورژومان هه بووو
دایکیشلمه خهوی
ههستاندبووم که نانی بخوم و
بهرو قوتابخانه وه رنکه وین،
به لام من له خوشیان هیچم
پی نه خورا. جله گول
گولوییه کهم له بهر کرد و
چووم بز قوتابخانه. کاتی
که بستمی دیتم زوریهی
هه واله کانله وینه
هه مووشیان وه ک من شاد و
خوشحال بوون. دواپی
له رژونک راهه ستاین و
ماموستا که مان یه ک یه ک
نارمانی خوینده وه ... سه لام،
نازی، فهراد به اختیار
له پاشان هه موومان کتیب
وقه لم وده فته رمان
وه رگرت، کتیبه کان بونکی
زور خوش و سه پریان هه بوو
که تائینستاش له بیرم
نه کردوه.

... نینستا ته مه نم بیست و
سنی ساله و ههروابه رده وام
ده چمه قوتابخانه، به لام
ههستی رژوی یه کهم و
نینستام هینشتا فرقی
نه کردوه!

نده کرد، تهنیا شتیک که نازاری ده دام نه وه بوو
ده مدیت هه فاله کانم کاتی باوکیان له شارده گه راهه
جلی نوی و جوانیان له بهر ده کرد. هه رگیز نه و
رژوم له بیرناچی که منداله کان پنیان گوتم: تو
قته نوقل و جلی جوانت نابی، چونکو باوکت
لیزه نیسه. نه رژوه له پرمه ی گریانم دا و خوم
له کوشی دایکم هاروشت. دایکم که وایدیتم، دلی
دامه وه و گووتی: تو نابی به مه تینکچی و
به پینچه وانه ده بی خوشحال بی که و باوکت
پینشمه رگه یه. رژونکیان باوکت ده گهرینه وه و
نهوکاتی زور شت بز تو و نه و که سانه ی باوکیان
لیزه نیسه، دینتی دواتر من زور دلخوش بووم
کاتی زانیم باوکم یه کینک له وانیه که چوه
شتیک بینیت که به پاره ناکرد رنت، واته نازادی

دایکم (۱)

که سینگ که بهر له هه موو کهس ناسیم
و له ژباندا زور شتی لی فیز بوو و
هه رگیز له بیری ناکه م، دایکم بوو. کاتی
باوکم بوو به پینشمه رگه، دایکم شوینی
باوکیشمی بز گرته وه، هه نه و بوو
زمانی کوردی فیز کردم و بوو به یه کهم
ماموستام له مال و قوتابخانه دا. دایکم
به راستی ژونکی نازا بوو، له بیرمه
چارنکیان به تهنیا له حالیکدا که
سه پهرشتی چوار مندالی وردی ده کرد و
بی پیما بوو خانوونکی سنی ژووری
ساز کرد، به بی نه وه ی که سنی یا یه کینک
له نیمه که نه وکات مندال بووین،
یارمه تی بده یین، نه ویش له کات و
شوینیکدا که که س نه م کاره ی
وابه سانایی بز جینه چی نده بوو.

له بیرمه دایکم هه رگیز نه یه تهنیا
هه موومان له ده وه ری خوی کزکاته وه،
هه رجاره ی یه کینکمان ناواره و هه لوه دای
جینه ک بووین، نینستاش له نامه کانیدا
هه همیشه ده نووسی: به ناواتم رژونک بیت
و نیمه ش وه ک زور که سی دیکه بتوانین
هه موومان به تینکرای پیکه وه بژین و
که سمان له خیزاندا له مبه روئه و بهر
نه بی".

باوکم (۲)

هاوینی سالی ۱۹۷۳ که باوکم بوو به
پینشمه رگه، نیمه له گوندیک ده ژبان و
منیش ته مه نم ۶ سال بوو. نهوکاتی
ههستم به رووداوه کانی ده وروو بهرم

قوتابخانه (۳)

به اختیار شاکه لی

سوندسفال . ۱۶ / ۸ / ۱۹۹۲

پیلان

PLAN

حه‌مید ته‌یوری

نانکردنه.

"فت" پروی له جاز کرد: "جاز ئەم ژنه دایکت نییه؟"
جاز گووتی: "ته‌ری، وه‌خۆی ده‌چی. ب‌ه‌م به‌یانیه‌ لیزه‌ چ
ده‌کات؟"
منداله‌کانی شه‌قامی "ل" گووتیان: ئەم ژنه دایکی "جاز" و
"فوزی" یه.

یه‌کیان پرسی: باشه‌ ئیستا ناتوانین کاری ب‌که‌ین چیتەر
نه‌رواته پینشه‌وه؟

فوزی گووتی: چم له‌ده‌ست دیت بی‌که‌م، نه‌گه‌ر بزانی سهرم
ده‌بریت، پینستم که‌ول ده‌کات.

جوزج گووتی: ده‌بی کاری ب‌که‌ین، یه‌کتان ده‌بی پینشی
ب‌گرن، نابی به‌ئیلین دایکتان ب‌که‌وینته‌ ناو چاله‌که‌ه. ئینمه‌ ئەم
چاله‌مان بۆ "پوپکۆرن" هه‌لکه‌ندوووه نه‌ بۆ دایکی ئینوه.
یه‌کی تر گووتی: جاز تو ده‌بیت کاری ب‌که‌ی دایکت
نه‌که‌وینته‌ ناو چاله‌که‌ه.

فوزی که‌ ره‌نگی زه‌رد هه‌لکه‌ه‌رابوو، گووتی: ئیستا ئیتەر
دره‌نگه‌. منداله‌کان هه‌موو بینه‌نگ بوون و چاره‌روانی که‌وتنی
خانی "شمشانیان" یان ده‌کرد. ژنه دوو سی هه‌نگاری نا و
منداله‌کان پینی چه‌پی نه‌ویان دیت که‌ له‌ قولابه‌که‌ گیری کرد
و ژنه به‌سه‌ر که‌وته‌ ناو چاله‌که‌ه و پاشان ده‌نگی قیژه‌یه‌ک
هات. دواي نه‌وه‌ی ژنه له‌ چاله‌که‌دا ده‌نگی تری لینه‌ نه‌هات
منداله‌کان خیزا بۆ نه‌وسه‌ری شه‌قامه‌مه‌که‌ هه‌لاتن و له
گۆشه‌یه‌ک راه‌ستان. له‌وی هه‌موو پینکه‌وه‌ قسه‌بان کرد
به‌ئینیان دا که‌ به‌ هیچ چه‌شنی مه‌سه‌له‌ی چاله‌که‌ لای که‌س
نه‌درکینن. رووداوه‌که‌ هه‌ر له‌وی ته‌واو بوو. خانی "شمشانیان"
له‌و رووداوه‌دا رزگاری بوو، به‌لام چه‌ند هه‌وتووێه‌ک له
نه‌خۆشخانه‌ بۆی که‌وت.

ئه‌و چاله‌ گه‌وره‌یه‌ بۆ چه‌ند سائیک هه‌ر مابوو، ناخیری
خه‌لکی گه‌ره‌که‌که‌ به‌ زیل و خۆل و ... پریان کرده‌وه.

هه‌موو رۆژی به‌یانی که‌ "پوپکۆرن" به‌ره‌و شار ده‌رۆشیت،
هه‌ندی سه‌یری ئەم چاله‌ی ده‌کرد و نه‌وه‌ش ببوو به‌ هۆی
دره‌نگ گه‌یشتنی به‌ شار.

نه‌خشه‌یه‌ک که‌ منالانی شه‌قامی "ل" کینشابوویان، ب‌ه‌م
شینوه‌یه‌ بوو: هه‌لکه‌ندنی چالیک به‌ قولایی و پانایی مه‌تریک
و درۆژی دوو مه‌تر له‌ ناوه‌راستی جاده‌یه‌کی پاندا که‌ له
مه‌یدانی چۆل و گه‌وره‌ی ناوچه‌که‌ تیده‌هه‌ری و به‌ کۆلانه‌کانی
سه‌ر هه‌رده‌وو شه‌قامی "ل" و "م" پینوه‌ست ده‌بوو. چاله‌که‌ش
ده‌با نیوه‌ شه‌و کاتی دراوسه‌کان له‌خه‌ودان خیزا هه‌لیانکه‌ندرا با
و سه‌ری چاله‌که‌ به‌ رۆژنامه‌ و کۆنه‌ شت گرترا با، بۆ نه‌وه‌ی
"پوپکۆرن" (که‌ به‌ر له‌ هه‌موو که‌س به‌ویندا ده‌روات) پینی
نه‌زانیت. کاتۆمیری پینج و نیوی به‌یانی ده‌با هه‌موو له‌ پشت
مالیک خزیان بشارنه‌وه‌ و له‌وێرا سه‌یری "پوپکۆرن" ب‌که‌ن که
چۆن ده‌که‌وینته‌ ناو چاله‌که‌وه.

منداله‌کانی شه‌قامی "ل" بریتی بوون له‌: بریانی
"شمشانیان"، "فوزی"، "جاز" و بریانی "ملکونیان"، "ئارسن"،
ئارش"، "فت" و "جوزج" و چه‌ند که‌سی تر. دیاره‌ نه‌سلی
پلانه‌که‌ فوزی و جاز" ده‌یانکینشا. له‌ هه‌وسی نه‌وانرا شه‌قامی
"ل" و شه‌قامی "م" یش له‌ هه‌وشی "پوپکۆرن" را دیار بوو.
شته‌که‌ش نه‌وه‌بوو که‌ دوودانه له‌ مریشکه‌کانی "فوزی و جازی"
رۆشیتنه‌ ناو شه‌قامه‌که‌ و دواي رۆشیتن بۆ باخچه‌که‌ی
هه‌وشی مالی "پوپکۆرن" نه‌ویش مریشکه‌کانی گرتبوو و
نه‌یداوه‌ پینان. ئیستا ئی ه‌وان ده‌یانویست تۆله‌ی ب‌که‌نه‌وه.
منداله‌کانی تر ناگایان له‌و کینشه‌یه‌ نه‌بوو، ته‌نیا ده‌یانویست
بزانی چۆن "پوپکۆرن" له‌ چاله‌که‌ی ده‌که‌ویت.

به‌مجۆره‌ چالیان هه‌لکه‌ند و به‌ کۆنه‌ شت و ... سه‌ریان
داپۆشی و ساعه‌ت پینج و نیوی به‌یانی هه‌موویان له‌ شونینیک
کۆبوونه‌وه. "پوپکۆرن" هه‌موو رۆژی چاره‌ک بۆ شه‌ش له‌ مال
ده‌هاته‌ده‌ر و هه‌میشه‌ش له‌ ته‌نیشتی ئەم مه‌یدانه‌ به‌ره‌و شار
ده‌رۆشیت. به‌مجۆره‌ منداله‌کان ده‌یانزانی چه‌ند ده‌قه‌ی تر
"پوپکۆرن" دیت و ده‌که‌وینته‌ ناو چاله‌که‌وه. بیست ده‌قه‌ی بۆ
ساعه‌تی شه‌ش مابوو، له‌ شه‌قامی "م" را ژنیک بالابه‌رز به‌ره‌و
چاله‌که‌ ده‌رۆشیت. هیچکام له‌ منداله‌کانی شه‌قامی "ل"
چاره‌روانی ئەم شته‌یان نه‌ده‌کرد. ئەم ژنه له‌ ناکاو په‌یدا بوو و
زۆر به‌ خیزاییش به‌ره‌و چاله‌که‌ ده‌رۆشیت. هه‌موو
حه‌په‌سابوون. له‌م کاته‌دا "فت" به‌ "فوزی" گووت: "فوزی ئەم
ژنه له‌ دووره‌وه‌ شینوه‌ی دایکت نادا؟"

فوزی: "نا بابه‌! دایکه‌می چی؟ دایکه‌م ئیستا خه‌ریکی

«هاوینگه بی فینله ند»

هه موو سائی له فینله ند ده وره به کی
زمانی بیانی (له وان بۆ منالائی کورد)
بۆ لاوان له لایان

Kesälukioseura

(Summer High School Association)

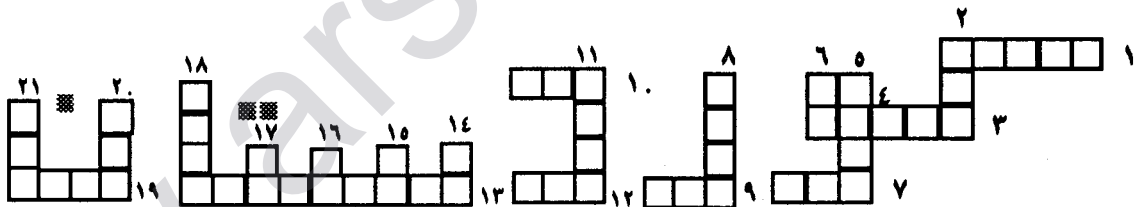
پینک دیت. له م ده ورانه دا هه ول ده درئ
لاوه کان بتوانن باشترین چینه ی
نه ته وایه تییان بناسن و میژوو زمانی
زگماکی و کولتور بیان باشتر فیزین.

ئه مسال "یه کیتی لاوانی کورد -
سوید" یش به ناردنی دوو ئه ندامی خۆی
له م ده ورانه دا به شداری کرد. له م
ده وره به دا لاهه کان و برای زمانی کوردی
له مهر میژوو و کولتور کوردیش
زانیا زیان پیدرا. هه روه ها له کاتی
نازادیشیاندا به فیز بوونی یاری کوردی
وه ک: مام سلیمان، هه ی رنوی رنوی و

سوید "پرژوه به کی هاو به ش له گه ل
Kesälukioseura) بۆ سالائی
داها تووش دا بنین.

سیامه ند

... و هه لپه رکینی کوردی سه رگه رم
بوون. له م کورسه دا دوو ئه ندامی یه کیتی
لاوان (تیمۆشین و ئاراز) به شدار بوون
که له ماوه ی ده رۆژدا به باشی فیزی
نووسین و خوینده وه ی ئه لف و بیی
موردی بوون .
بریارینکی وایه "یه کیتی لاوانی کورد -

۱۳. خۆشنوس و شاعیری به ناویانگی کورد له کرماشان.
۱۴. جۆزیکه له ناسن
۱۵. رینگه ی کورت.
۱۶. وشه ی ده نگدانی پشیله.
۱۷. پینچه وانه ی به لئیه.
۱۸. شوننی ته نکی چۆم بۆ په رینه وه.
۱۹. دارینکی به رزه.
۲۰. حه ش
۲۱. شینوه، چه شن، جنس.

۱. ده ربه در
۲. کۆدریژ
۳. تیره و تایفه، عه شیره.
۴. هه وسارنیک بۆ به ستنه وه ی به رخ و گۆزه که.
۵. چه ند ئه سپی به ره للا یان یاخی که پینکه وه ن.
۶. مات و مدلول.
۷. خۆنچه ی پشکوتوو.
۸. شوتی، هه نی به زاره وه ی کرماشانی.
۹. ژماره به که.
۱۰. من، ئه من
۱۱. له ژبانی مرۆژدا زۆر به که لکه.
۱۲. مۆن نیبه

دیاری: حامیدی درودی - لیندسبیری

کۆمهله‌ی لاوانی کوردی - ئوپسالا، سی سال له مه‌وه‌یه‌ر دامه‌زراوه و تا ئیستاش یه‌کینه له کۆمه‌له‌ چالاکه‌کانی یه‌کیتی لاوانی کورد - سوید. ئەم کۆمه‌له‌یه له یه‌که‌م سالی دامه‌زرانییه‌وه بۆ یه‌که‌تر ناسین و رینک‌خستنی لاوان و هه‌روه‌ها کۆکردنه‌وه‌یان له‌ده‌وری یه‌که‌تر هه‌ولنی زۆری داوه. ئیستاش ئەم کومه‌له‌یه‌ خاوه‌نی نزیک به ۲۵۰ ئەندامه. لیزه‌دا باسی هه‌ندێ له‌و چالاکیانه‌ ده‌که‌ین که کۆمه‌له‌ی لاوانی کوردی ئوپسالا له‌ ماوه‌ی تهمه‌نی سی سالی خویدا به‌رپۆیه‌ بردوون:

— ئیواره‌ی ۹۰/۲/۲۸ شه‌واهنه‌نگینی گه‌وره‌ی سازدا که‌ نزیک به ۷ لاو تینیدا به‌شدار بوون. له‌م شه‌وه‌دا "هیلین" و "قورات" و تیپسی موسیقای "ناز" به‌شداري ناهه‌نگه‌که‌یان کرد و شه‌وه‌که‌ به‌ هه‌له‌په‌رکی و گۆزانی تا کاتژمێری یه‌کی نیوه‌شه‌و درێژه‌ی کینشا.

— ئیواره‌ی ۹۰/۶/۱، شه‌واهنه‌نگینی به‌شداري هونه‌رمه‌ندان: کاک "قه‌هاد" و تیپسی موسیقای "ناز" به‌رپاکرا. له‌م شه‌وه‌دا خواردنی کوردی ناماده‌کرا بوو و ژماره‌یه‌کی زۆر له‌ لاوان به‌شداري ناهه‌نگه‌که‌ بوون.

— له‌ مانگی مای ۹۱، چهند ئەندامینی کۆمه‌له‌ی لاوان سه‌ردانی چهند خیزانیکی کوردی دانیشتووی ئوپسالایان کرد و له‌مه‌ر بارودۆخ و گه‌یروگرفتی لاوان له‌ گه‌لیان دوان. هه‌روه‌ها له‌م سه‌ردانانه‌دا داوا له‌ دایک و باوک‌کان کرا که‌ منداڵه‌کانیان هان به‌دەن بۆ به‌شداري چالاکتر و هاوکارکردنی پتر.

— چهند ئەندامینی کۆمه‌له‌ی لاوان به‌شداري

کۆمه‌له‌ی لاوانی کوردی

چهند کۆیوونه‌وه‌یه‌کیان کرد که له‌ لایه‌ن رینک‌خراوی "Kultur och Våld" سازکرا بوو. شایانی باسه‌ که ئەم رینک‌خراوه له‌ سویدی و بینگانه‌کانی ئەم شاره له‌ دژی شهر و ئازاوه و زۆرخواردنه‌وه‌ی ئالکۆل و لاوان پینکهاتوه. له‌م کۆیوونه‌وه‌یه‌دا ئەندامه‌کانی کورد به‌ ناوی کۆمه‌له‌ی لاوانی بیروپرای خویان ده‌ری. تا ئیستاش پینوه‌ندی باش له‌ نیوان تيمه و ئەم رینک‌خراوه‌دا هه‌یه.

— رینک‌خستنی سه‌یرانیکی بۆ "Åland" له‌ رینکه‌وتی ۹۱/۷/۱۳، که ژماره‌یه‌کی باش له‌ لاوه‌کان تینیدا به‌شدار بوون و رۆژنیکی خۆشیان پینکه‌وه‌ هه‌بوو.

— رینک‌خستنی کۆرسی موسیقا بۆ لاوان، که به‌ داخه‌وه‌ی به‌ هزی که‌می ژماره‌ی به‌شداران داوی تینکه‌چوو.

— دانانی کۆرسی فالیبۆل بۆ لاوان که ئیستا به‌ گشتی گه‌وره‌کان پتر به‌شداري ده‌که‌ن.

— پینکه‌ینانی چهند تیپینیکی هه‌له‌په‌رکینی سورانی - کرمانجی که له‌ زۆریه‌ی ناهه‌نگه‌کانی شاری ئوپسالادا به‌شداریان کردووه، له‌مانه‌ تیپیی هه‌له‌په‌رکی: ژوان، ئاواره و نارین.

— له‌ رۆژی ۹۲/۳/۷ کۆمه‌له‌ی لاوان کونگه‌ری سالانه‌ی خوی گرت و کۆمیته‌ی کارگێری نوینی هه‌له‌په‌رکرد که به‌ داخه‌وه‌ هه‌موویان ئه‌رکه‌کانیان به‌ باشی و ته‌واوی به‌رپۆیه‌ نه‌برد و هه‌ر بۆیه‌ش کۆمیته‌یه‌کی نوێ پینکهات که بریتیه له‌ پینج ئەندامی جیگیر: شلییر، موسلیح، شنه، بابه‌ک و رووناک و هه‌روه‌ها دوو ئەندامی جیگیر: ش"رکۆ و رۆژدا.

— ئیواره‌ی ۹۲/۶/۷ کۆمه‌له‌ی لاوان شه‌واهنه‌نگینی له‌ "تونا هالین" رینک‌خست. له‌م شه‌واهنه‌نگه‌دا هونه‌رمه‌ندان: "حه‌سەن مه‌لا"، تیپسی موسیقای "ژین" (که له‌ کاترینه‌هۆلمه‌وه‌ هاتبوون) و خوشکه "دیلان" به‌شداریان بوو.

له‌ کۆتاییه‌دا داوا له‌ لاوانی ئوپسالاده‌که‌ین که هه‌ر له‌سه‌ر کاغه‌زه‌ندام نه‌بن و تکایه‌ هاریکاری کومه‌له‌که‌یان بکه‌ن.

هه‌روه‌ها سوپاسینیکی به‌ کجارزوری کاک "لینگین" (به‌رپرسی به‌شی لاوان له‌ ئوپسالا) ده‌که‌ین که له‌م ماوه‌یه‌دا به‌ هه‌موو توانایه‌وه‌ و زۆر دڵسۆزانه‌ یارمه‌تی داوین.

هه‌روه‌ها پیروزباییه‌کی گه‌لی گه‌رم له‌ گۆفاری ساوای "دیدار" مان ده‌که‌ین و هیوادارین هه‌ر له‌ گه‌شه‌کردن و په‌رسه‌ندندا بێت.

ئوپسالا - شنه‌ نارام

بخوینده وه ،

بناسه و بیینه !

جاناتان بالندهی ده ریایی

(Jonathan livingston seagull)

نووسینی : ریچارد باخ (Richard bach)

رژیسور: هال بارتلیت و نیل دیهموند

N.Diamond و H.Bartlett

جاناتان بالندهی کی ده ریاییه که پینی خوشه بهر زتر بفری و هندی سنور تینکیشکینی و هه مووی نه مانهش له دژی یاسا ده ستکرده کانه و بویهش له پولی خوی وه درده ندری و به مجوره سه فوری جاناتان بۆ ناسینی خوی و ده ورووی ده دست پیده کات. تم فیلمهش پیشانده دا که چون هندی یاسا و داب و ندریتی کون له لایه ن به شینکی کومه له وه ده پاریزریت، به بی نه وه ی سوو دینکی بۆ کومه لگا هه بی. جاناتان بویرانه دژی تم یاسایانه هه لده ستی و * کتیب و فیلمه کی هه ردوکی به زمانی سویدی ده دست ده که وی.

له م به شه دا هه موو جارنگ چه ند
کتیب یا فیلمتان پیده ناسینن. نه وانه
له نیوان نه و کتیب و فیلمانه دا
هه لده بژیرین که :

- وه رگیز در ابیته سه ر زمانی سویدی
- له باری ناوه رو که وه به نرخ بیت
- پینوه ندینکی به لاوان یا خود دا هاتوو
و که سایه تی نه وانه وه هه بی.

Döda poetens sällskap

به به شداری: Robin Williams

قوتابخانه یه ک که ساله های ساله له سه ر
شینوا زینکی کون ده روا، ماموستایه کی نوی
دیت و شورشینک وه رنده خات. به ربه ره کانی
دوو نه وه ی جیاواز. تم فیلمه یارمه تیت ده دا
بویر بی، خوت بناسی و له پیناوا نامانجه کانتدا
هه نگاو بنینی و له گیروگفتان سل نه که به وه.
رژیرین فیلیامز به کینکه له نه کتیره هه ره
باشه کانی تم سالته و تا نیستاش چه ند
فیلمینکی زوره نرخی یاری کردوه، له وان
به بیانیت باش فییه تنام، فیشیرکینگ و ...

ده کات و چاره سه کردنی کینشه یه کیش له نیوان ره عبیهت و ناغا گه لیک
دژواره، تازه نه گه ر سو دینکی هه بی.

قسه زوره و بواری "دیدار" ته سه که. له کورتاییدا ده لیم که: هاوکانی
خوشه ویست، نیمه خوشمان ده وین و ده زانین که نیهوش نیمه تن خوش
ده وی، به لام خوشه ویستی به م مانایه نییه که نیوه تووشی هه له نابن. نیمه
له سه ده ی بیستدا ده ژین و پنویستیمان به بیر کردنه وه یه کی ژیر بیژانه تر
هه ده. با کچه کانتان برنگ نازاد تر بن، با مافی نه وه بیان هه بی کوریکیان
خوش بو، چون نیوه ده تانه وی کچه کانتان به خته ور بیت و میزدینکی باش
پیدا بکات به لام مافی نه وه نانی خوی دؤستی کوری خوی هه لژیوی؟
سو یاس بۆ هاوکی نازی که تم بیانوییه ی بۆ ره خساندین تا کونکرینتر
باسی تم شتانه بکه بن.

پاشماوه ی " مافی هه لژاردن و"

دایک و هاوک ده بی منداله کانیان پننونی کن، به لام مافی
فه رماندان و داسه پاندنی رینگایان به سه ریاندا نییه.

پر سیاری دو وه م نه وه یه که نیمه چ گیروگرتینکمان هه ده که دایک
و هاوکه کان ناتوانن به دروستی سه یری بکه ن، ده بی بلیم نه وانه گدلی
زورن، بو نمونه: کچینکی کورد که بو به ۱۸ سال، نه گه ر بیه وی
خوی به سه ره خوی بژی و ژیمانینکی نوی پینکیننی، هه زار ته گه ره ی
ده خنه بهر رینگا. تم کاره بۆ کچینکی کورد مه حاله. یه کی تر:
نه گه ر هاوکینک بزانی کچه که ی ده گه ل کوریک پینوه ندی هه ده،
قیامت ساز ده بی و کچه واتووشی گینچهل ده بی که با شترین رینگا
نه وه یه فیره نه هینیکاری و درؤ بیت و بۆ پاریزگاری له خوی واز له
راستگویی پینی.

له به ره ی پر سیاری سییه م: نه وه راستییه کی حاشاهه لده گره که کچینک
ناتوانی لای بابی باسی گیروگرفته کانی بکات. تینتر هه ر گیروگرتینک
بیتا هویه که شی نه وه یه که هاوک له مالیندا ده وری ناغا وکونخا یاری

به سو یاسه وه
نهرمین - کچه کوردینکی قوتابی

دهرياي بيدهنگ

- ۱ -

به بيدهنگي، له سهر رۇخي ټو دهريايه
دانيشتبووي
سهرت نابوو به دهنگي غهريبيتهوه
هردوو چاره په شهكانت
بريپووه دلي دهرياكه
داخوا كامتان؟
له كامتان، ناموتر بوون.
ټو بو شهپولي خوي ټودوا و،
توش بو بيدهنگي كه نار دهريا

- ۲ -

ټه كيوژله خه مباره كه
ماسيپهك دي، ترسي چاوانت ده شكيني
ماسيپهك دي خه دهريني
په كينكي تر خوشهويستيت بو ديني.

.....

- ۴ -

ټه كيوژله خه مباره كه
شوره سوارى بو لاي تو دي
بزه نهرمي له بهر دهرگاي، بيدهنگيتا
ده كاته وه.
سهره لگرتوي ناو ره شمالي
خيلنكي وه زري بيابانه
ليني مه ترسه و هيچ سل مه كه!
ته نيا شتيكي ليت ده وي،
بالي رۇژگار تاوي داوه
به گهردني ناسوداها تزه خواري
ټو پيت ده لي - وا ناله دي -
هموو له شي پنده كني
ټه كيوژله خه مباره كه - خاتو مدني -
تو و دهرياي خه
توزي خوشهويستي ده ني!

همزه عدلي صالح

كانوني يه كه م - ۱۹۸۹
سليماني

هونراوه

سور بوون

ټيمهين

له شهواني تاريخ و سامناكا
به گزگله گورگي دېدا ده چين.
ټيمهين، له سهر قه بري
له سينداره دراوه كاني لاوانان
گوري دوژمنانان
هه لنده كنين.

ټيمهين له جيژواني خوشهويستاندا
ته قه مدني و په توو
بو سدهنگري نازيزانان ده نيزين
ههر ټيمهش بووين
كاتي كوونه په پووي شهر
داواي ويرانه ي لنده كردين
به كلپدي ناخي گرگرتومان
پروسكي په روياليمان به ناسماندا راونا.

هينشتا نه بهردين
گه په نجه كانان، بكهون له نووسين
بو نه وي تازه
گه كاغز نه مينني،
ميژووي دايك و باوكم بنووسي
گه لاي دره خه كان ههر ده مينن،
چلي دره خه كان ههر ده مينن
لوتكه ي شاخه كانان ههر ده مينن.

تازاري ۹۲ - تارا

خوښه وي خوشهويستمان "تارا" نامه يه كي بو
ناردووين. له به شينكي نامه كه يدا ده نووسي: "من ناوم
تارايه، خه لكي شاري سليمانييم. ته مدم ۲۰ ساله و
ماوه يه كي زور كه مده رووم له هه نده ران كردووه
من ههز له موسيقتا ده كه مده ... به پله ي دووهم ههز
له نووسيني شينر ده كه مده و ... هه ميشه له و فكره دام
كه نه گه ره هولي زياتري بو بدم، باشتر ده توانم
ههستي قه تيسكراو و ناله ي سنگي نافر تاني
ديكهش پينمه سهر كاغز."

ټيمه زور سوپاسي "تارا" ي خوشهويست ده كه يين و
هيواي سهر كه وتنييمان له هه موو پواره كاندا هه يه و
به ناواتين كه به رده وام ياره متي گزقاره ساواكه مان
به دات. زور سوپاسي پيشنسياره كه ت ده كه يين و له
ژماره كاني داهاتوودا له بهر چاري ده گرين. دووياره
سوپاس.

وینە

هاوری شیکانی لە ساڵی ۱۹۷۹ لە هەولێر لەدایک بوو
و نیشتاش قوتابی پزلی یەکەمی ناوەندییە لە هەولێر.

خاکە کەم

هاوری شیکانی

ئەم خاکە خاکی کوردانە
خاکی باب و باپیرانە
خۆم بەخت دەکەم لە پیناوی
بۆ بە دەست هینانی ئازادی
من لاوێکی جەرگسۆزی کوردم
ناشقی دۆل و دەشت و بەردم
دەژیم دەمرم لەم خاکەدا
جا با پاک بێ لە دوژمنان

هەولێر ۱۹۹۲

دوو دەستی گەرم

وەرە با دەستی یەک بگرین
وەرە با یاری یەکتەر بین
برۆین دوور بین لەم دنیا
گەلی زۆرە خەمی ئەم دنیا
بەلام تادەستی تۆم لە دەست دایە
گۆلی سوورم! خەمی دنیا بێم لە دل دانیە

رۆخشنە

دەستم بگرە

دەستت بدە من
تا لە تاریکی نەترسین
دەستم بگرە
تا لە ئاور تێپەرین.
ئەوانەدی سووتان
هەموو تەنیا بوون.

ق. قازی نوور

Namn: -----

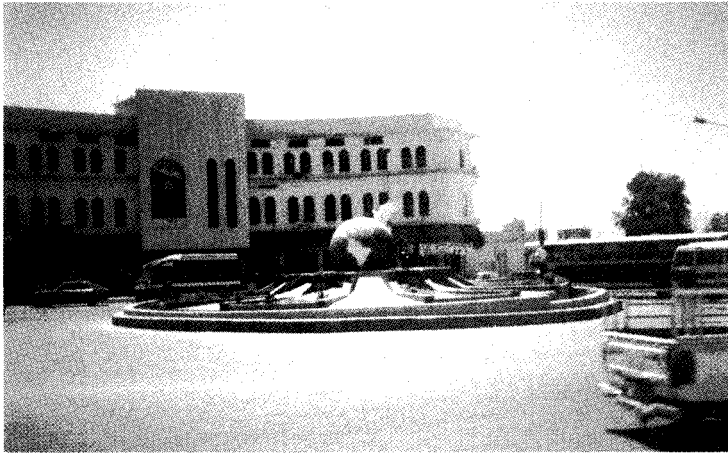
Efternamn: -----

Personnr: -----

Adress: -----

Tel: -----

هینستانە بوو تە ئەندامی یەکیتی
لاوان؟ نەتە زانی چون دەتوانی ببی بە
ئەندام؟
ئەگەر تەمەنت لە نیوان ۷ تا ۲۸
سال دایە، هەر ئەمرۆ ئەم فۆرمە پر کەو
و بۆمان بنێرە. تۆ رۆژی پاشی دەبی بە
ئەندامی "یەکیتی لاوانی کورد لە
سوید" دا.

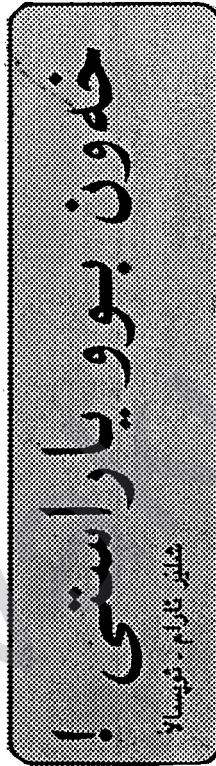
هه موو هاورینیک خه لک بو ده ره وهی ولات سه فەر ده کهن، نه مسال کهم کورد بووه سه فەری کردبیت و سه فەره که ی بۆ کوردستان نه بووینت.

زۆر لای کورد هه به که چهندها ساله لیره له دورولات ژیاون و به خهون نه بووی، کوردستانیان نه دیوه، به لام نه مسال خهونه که بیان وه دیهات. چونکو خواروی کوردستانه ره نگینه که مان نازاد بووه.

به کینک له م لاوانه ی له ههنده ران گه وره بووه و بۆ به کهم جار چۆته وه کوردستان - ژوان - که باسی کوردستانی بۆ ده کردین، ده یگوت: " هه میسه گه وره ترین ئاواتم نه وه بوو

مرژینیک که له سوید گه وره بووه و ته نیا چهنده هه وتوو به ک کوردستانی دیوه، به راروده که ی، نه نجامینکی سه یر دیته ده ست. هه ست و سۆزی منالینک (که له کوردستان له دایک نه بووه یاخود به منالی په ریده ی ههنده ران بووه) به رامبه ر به نیشتمانه که ی زۆرتر ده گه ریته وه سه ر دایک و باوکی. به شینکی زۆری به وه وه به ستراوه که خیزانی نه وان چهنده له گه ل خه لکی کوردی ئیره هاتو چۆیان هه به و چون باسی کوردستان بۆ منداله کانیان ده کهن و له گه لیا نا ده وین. خیزان هه به منداله کانیان به کوردیش قسه ناکات، هه رچهنده زۆریش به مندالی نه هاتوون بۆ سوید. ژوان ده لی: " نه مده زانی کوردستان ههنده خۆشه، هه موو شوینیک وینه ی قاره مانان، نه خشه و ئالای کوردستانی لیبه. کاتی له وی بووین، هه میسه شایی و خۆشی بوو ... به لام به داخوه ئاواره و هه زار زۆرن و گرانیش هه به ...

دیاره ئاره دان کردنه وه ی نه م ولاته که چهندها ساله ویران ده کرنه ماوه به کی زۆر ده خایه نیت. خۆزگه نه و سه ره خۆیی و نازادیه بۆ پارچه کانی تری کوردستانیش ده په رپوه!

کوردستان بیهینم، که شماره کهم لینه رکهوت له خوشیان چاوم په بوو له فرمینسک. ئینستاش باوه ر ناکهم که بهینینی کوردستان به خهون بوو یا به راستی! چهنده خۆشه ئینتر هه رگیز نالینه وه که کوردستان نه بهینیه. ئینستاش که هاتو مه ته وه ده مه وی بۆ سالی داها توو به چمه وه. به راستی نه مده زانی که ده توانم به م شینه به له گه ل خه لکی کوردستان بگه رنجیم و ... زیاتر بۆم پوون بۆوه که جیاوازی به کی زۆرم له گه ل سویدیه کهان هه به

له روانگه ی منه وه نه مه شتینکی سه یر بوو. چونکو لای و اهه به که ماوه به کی کورت لیره ژیاوه که چی ده لی ناتوانم به چمه وه کوردستان و له وی بۆیم. کاتی مرژینیک که له کوردستان گه وره بووه و ماوه به کی که م لیره ژیاوه له گه ل

ژن و کۆمهله

ماقی که وتن و هه لسانه وه شمان هه به. نه گه ر ئیمه هه ر له چوار دیواری مائیدا به سه ره یرین، هه یچ فیرنابین. زۆر جارانیش که له لایهن پیاوان به بێتوانا، چاونه کراوه و ده ست نه رۆشیتوو تاوانبار ده کرن، پیم خۆش بوو بزانه نه گه ر نه وانیش وه ک ئیمه بزیا ن نه بایه له چیشته سازکردن، مندالاری و میزداری زینتر شتینک به کن و له چوار دیواری مائی زینتر بزیا ن نه بایه ده رچووبان، ئینستاکه له کوی ده بوون! به شینک له توانایی هه موو مرژینیک له تینکه لای و پینوه ندی له ته ک کۆمه لگا و ده وره وه یری سه رچاوه ده گری.

چوار دیواری مائی ناتوانی شتینکی ترمان فیر بکات جگه له چیشته یازکردن و مندالاری... با چوار دیواری مائی نه که ین به جینگای هه میسه بیمان و هه ول به دین چاویک به م دنیا پان و فره وانده ا بخشینیین و بزاین ئافره تانی جیهان له چ حالیکدان و به چ شینه به ک ده ژین. با له تاقیکردنه وه ی نه وان ده رس وه رگرین و بۆ ئینستا و دارۆزمان سوویدیان لینه ره گرین.

ئاقان نه جمه دین - کاترینه هه زلم

... گووتنی "ژن نیزه ی کۆمه له" هه یچ گیرو گه رتینکمان چاره سه ر ناکات، ئیمه ده بی نه وه بزاین که "ژن" ین و ژن مرۆقه و هه موو مافه کانی مرژینکی بۆ هه به، هه ره وه ک چۆن پیاوان نه م مافانه بۆ خزیان به ره وا ده زانن. ئیمه ده بی به ره له وه ی به پیاوانی به سه لینین، بۆخۆمان سوویرین له سه ر نه م راستیه که: به شینک له دو اکه وتووی ئیمه له زولم و زۆری به ک سه رچاوه ده گری که پیاوان و کۆمه لگای پیاوان به سه ره ردا سه پاندوین، نه گینا ئیمه ش وه ک پیاوان ده توانین له هه موو بواریکدا چالاک بین و کارمان له ده سه ست بیت، به لام به مه رجینک که بوارمان به دن و خۆشمان بویرین و بتوانین بۆ وه ده ست خستنی نه م مافانه خه بات به کن. ده بی نه وه بزاین که ئیمه ش ده توانین هه موو جۆره تاقیکردنه وه به کمان له ژیا نا هه بیت و

ده‌زانی له کوردستان (بو وینه چه‌مچه‌مال) قوتابخانه هه‌یه که به ۵۰۰ قوتابپیوه ته‌نیا توپیکی یاریکردنیان هه‌یه؟ ده‌زانی زۆر مندال هه‌یه به هوی گرانی کاغەز و قه‌لەم، وازی له خویندن هیناوه؟

یارمه‌تیکی که‌می تو ده‌توانی بو ئەوان سوودیکی زۆری هه‌بیت. تۆش ده‌توانی لانی که‌م پارە‌ی ده‌فته‌ریک بو

ئەوان بنیری ! که‌مه ؟

بۆت ده‌کری ؟ زیاتری

بنیره !

ئیمه‌پاره‌که‌راسته‌وخۆده‌دینه ره‌زاره‌تی په‌روه‌ده‌ی کوردستان.

Postgiro: 475 85 89 - 8

مه‌ته‌ل

ده‌بزانه چیه‌؟ خۆشه‌مه‌ته‌لم
بیری لیبکه‌وه، مه‌لی ته‌به‌لم
گیانله‌به‌ریکه‌مه‌له‌وانی گۆم
زۆرچاران دیوته له روبروچۆم
بی‌قاچو ده‌سته، بی‌چرپه‌وه‌سته
له شه‌پۆل به‌رین وه‌کو مقه‌سته
بالیشی هه‌یه و پنیان نافری
زاریشی هه‌یه و هه‌رگیز ناگه‌زی
نیوه‌ی له‌ناوی ده‌ی له‌چل که‌مه
مای بو بنووسه‌و بیخۆ سی ژمه
ته‌گه‌رپیت نه‌کرا هینشتا بیناسی
ده‌تخه‌مه‌ ناوناو ده‌تکه‌م به‌ماسی

هه‌ژار

(له کتیبی: بو کوردستان)

بشفری هه‌ر بزنه !

مام وتمان: به‌خوا هه‌لشفرت، هه‌ر بزنه!

وتیان گیسکه‌نیره، لایاریکمان که‌مه،
ده‌بی به‌لابار. وتی لایاریش به‌هه‌ر
سدریارم!

له سوارچاکی ته‌و نییه، به‌لکو ته‌سپه‌که
هه‌لی گرتوه.

گاسن ده‌لنیت: ته‌گه‌ر خۆم خۆلی به‌سدر
خۆما نه‌که‌م، که‌س نایکات.

ده‌ستی شکاو له ملی خاوه‌نیتی .

هه‌روه‌ها ده‌لنن: حدوت جار بی‌پنیوه،
ی‌کجار بی‌په.

حه‌مه - سوندسقال

رۆژنیک، مام ئۆمه‌ر و مام وتمان بو
میوانی به‌ره‌و "مه‌جبوورناوا" ده‌رۆشتن.
له نیوه‌ی رینگادا چاویان به‌ره‌شاییه‌ک
که‌وت :

مام ئۆمه‌ر: مام وتمان ده‌لنی ته‌مه‌ره‌شاییه
دالاشه ؟

مام وتمان: دالاشی چی بایم، ته‌مه‌هه‌بی
و نه‌بی هه‌ر بزنه!

نه‌ختینک به‌ره‌وپیری ره‌شاییه‌که‌چونه
پنیش

مام ئۆمه‌ر: کوپه‌ بایم ته‌وه‌ دالاشه
مام وتمان: بایم ته‌لاقم که‌وینت هه‌بی و
نه‌بی ته‌مه‌هه‌ر بزنه !

ئه‌وان خه‌ریکی دم‌قاله‌ بوون که‌ دالاش
له شه‌قه‌ی بالی دا و هه‌لنفری.

مام ئۆمه‌ر: چاوه‌که‌م پینم وتی ته‌وه
دالاشه

چاوپینکه و تنیک له گهل

هونه رهندي لاو: له پلا

جاز، دلداري و رۆك و ...

* له م بوارانه دا چ داوا يا چاوه روانييه كت له يه كيتي لاوان هديه ؟
من هيوادارم له م بوارانه دا چالاک بيت، بيگزمان نهوه پنيوستي به چالاک بووني
ئيمه شهوه هديه و ده بي له هاوکاری دريخي نه كه ين. من پيموايه له م بوارانه دا
به كيتي لاوان ده تواني كاري به سوود و هيژا بكات.

مندالانی کوردستان پيويستيان به يارمه تي
ئيمه هه يه ! چون ده توانين لي ره ريارمه تي
منالانی کورد بده ين؟ باشترين ريگه كامه يه ؟
تکايه پيشنياره کانتانمان بو بنيرن!

* پيشه كي سوپاستان ده كه ين
كه ناماده بي خوتان بو ئه م گفتوگويه
ده رپري ده كرى تكاتار لي كه ين
خوتان به خوئنه ران بناسين ؟
ناوي من "له پلا" يه. من له سالي ۱۹۷۰
له شاري دياره كر له دايك بوومه و
قوتابخانه ي ناوه ندیم ته وار كردوه،
به داخه ره به هزي شپزه يسي وه زعي
ئابورمان نه كرا له ناستي زانستگا دريژه
به خوئندن بده م.

* چهند ساله گورانيان ده له ي؟

له بېرمه كاتي مندال بووم، هه موو
مالنيك و خيزانيكي كورد گوڤيان له
راڊيوي كوردي ده گرت و كور و كچ
هه موو هزگري موسيقي كوردي بپوون.
من خالنيك هه بوو كه ده نكي خوش بوو
و زور جارن گوراني بو ده گووتين، كاتي
منيش بووم به هه شت سال ده ستم به
گورانيبيژي كرد.

* تو خوت حه ز له كام شيوازي
موسيقا ده كه يت؟

من حه ز له هه موو چه شنه موسيقيه ك
ده كه م. چونكو موسيقا به گشتي مرزي
دلشاد ده كا. موسيقا جار له سه ر دلان و
جار له مينشك و ده رووني مرزف
كارده كا. من بو خزم پتر حه ز له
موسيقي گه لي و فولكلور ده كه م.
گه لي كورد پنيوستي به هه موو چه شنه
موسيقيه ك هه يه : فولكلور، گه لي،

نه خوشییه درمییه زایه ندییه کان

نووسین و ناماده کردنی: د. زاهیر سوران

(۲)

گوشه‌ی
تندرستی

تکایه ک له

هونه رهنندان

داوا له هه موو هونه رهنندان ده که یه به نارندنی بابه ت، وینه و نیگار،
که ریکا تور، شیمو و ... بو جوائتر کردنی "دیدار" یارمه تیمان بدنه.

کزانده له کاتی میزکردندا. به کترباکه به هیواشی زیاد ده کات. هندی جار به کترباکه زور به کتوپر زیاد ده کات و گیروگرفت بز نه خوش ده خولقینی، هدرله بهر نهم هویه شهوه زورجاران نیشانه کانی به باشی ده رناکه ون. نیوهی توشبووه کان ههست به هیچ نیشانه یه کی نه خوشییه که ناکه ن.

مهترسی نه خوشییه که: زورجاران ژن تووشی هه و کردنی بوزیه کانی هیلکه دان یاخود نه زوی ده کات.

زورجار پساو تووشی هه و کردنی گلاتدی سهرگونه کان ده کات و پهنگه تووشی نه زوی بکات.

مندالی ساوا تووشی هه و کردنی چاوده کات. چاره سهر کردنی نه خوشییه که: بز ماوهی (10) 14. رز (1. 4) گرام حه بی "Tetracycline" ی ده دریتی. نه گهر نه خوش پرههست بیت ده بی "Erytromycin" به کار بهینیت.

چاودیری نه خوش: ده بیت نه خوش (ژن، پساو) نمونهی خون بز سهرکردن له تاقیگا دابنیت. سهرنج: نهم نه خوشییه (کلامیدیا) له نیو لاوانی سوید نه خوشییه کی زایه ندی زوریلوه ... هندی جار مرؤف هیچ نیشانه یه کی لیده رناکه وی، بزیه نه گهر گومانت کرد و دوودل بوویت، باشتره له تاقیگادا نمونه دابنیت بز سهرکردنی شهرمی پیناوی!

دارای لیبوردن

له ژماره ی "۲" ی دیداردا له کاتی تایپکردندا دژنیک له بیر کرابوو، ده با به مجوره نووسرابایه:

نهم نه خوشییه ناسراون به که کورتکراوه که ی به ناسایی "STD" ده نووسری. بز زنده تر روونکردنه وه بان، نهم کومه له نه خوشییه (به گوزره ی هوی نه خوشییه که، واته جزوی میکروبه که) ده که م به سی گروهی گچکه ی جودا که ناسراوترن بیان نه مانه ن

ههروه ها له جیاتی "Lues" ده بایه نووسرابایه Lnes

سوزنه ک

هوی نه خوشییه که به کترباکه به نیوی Neis-seria Gonorr hoeae. نیشانه کانی له پیادا: ماوهی کرکه وتی به کترباکه له نیوان (2) . 7) رز دایه. کزانده و هاتنه خواری شله یه کی مه یله وزه رد له نندامی نیرینه، هه و کردنی گلاتدی سهرگونه کان، ههستکردن به خوراندنی دیواری نیوه یه کی کهنالی میزکردن

له ژندا: ماوهی کرکه وتی به کترباکه (2) . 5 - 7) رزوه. هاتنه خواره وه ی شله یه ک له گولینک، هندی جارخویناوییه و ژن ههست به خوراندن و کزانده ده کات. هه و کردنی گلاتدی بارثولین "Bartholin" مهترسی نه خوشییه که:

له وانیه فه رامزش کردنی پیاو تووشی نه زوی بکات و ژن تووشی هه و کردنی بوزیه کانی هیلکه دان و نه زوی بکات.

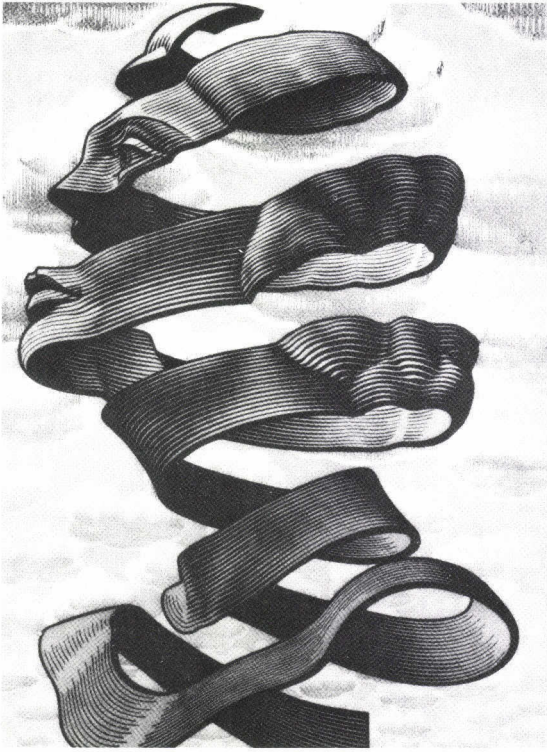
مندالی ساواش تووشی هه و کردنی چا ده کات. چاره سهر کردنی نه خوشییه که: بز ماوهی (10) 14) رز ده زوی "Penicillin" له ماسولکه ی نه خوشه دره ی گه زه خوش پرههستی (ئه لهرگی) هه بی، دوی پینیسلین واته "Trobicin" (2) گرام) نه خوش رزگار ده کات.

چاودیری نه خوشه که: زور پنیوسته (2 - 3) ههفته پاش چاره سهرکردن، نمونه ی خوننی بداته سهر کردن.

سهرنج: رینکخواری تندرستی جیهان له ناو نه خوشییه زایه ندییه کاند، نه خوشی سوزنه ک به پله ی چواره م داده نیت له جیهاندا.

کلامیدیا "Chlamydia"

هوی نه خوشییه که به کترباکه به نیوی "Chlamydia Trachomatis" نیشانه کانی نه خوشییه که: (1 - 2) ههفته پاش توشبوون نیشانه کان ده رده که ون. هاتنه خواری شله یه ک له نندامی نیرینه یاخود گولینگ، خوراندن و

من وهك كچه كوردنك، سهره پاي نهمه كه شانازی به كورد بوونی خوم ده كه م وپینی سهر فرزام، به لام بانه یشارمه وه، زورجاران كه كردار و كرده وهی پیاوه كان و به گشتی كومه لی كورده واری له گهل ژناندا ده بینم، له كورد بوونی خوم په ژیوان ده بمه وه. بۆ ئه و بیزاریه ش هۆكارنکی زور هه یه.

له كومه لگایه کی كورده واریدا پیاوه كان له راده به ده ر سهره ستن، به لام ژنان یه ك به سه دی ئه وان تازادییان نییه. ده ئینی خوا فرمانی داوه ژنی كورد هه ر بویه بینه سهرزه وی كه به نیکبه تی بژین وینه به قهرواشی میزد و براده ره كانی میزده كه ی، یا هه رچی پیاو گوتی به ئه نجامی بگه یه نن. هه رله و كاته وه كه چاوی پشكوت، به ناوی نهمه وه كه كچه له ته واری خوشییه كانی ژبان بینه ری ده بی و زورجارانیس كه باسی سهره ستی كچان ده كری، خویان له گیللی ده ده ن و ده پرسن: سهره ستی چی؟ بۆ ئیوه له چی بینه شن؟

له گۆفاری دیداری ژماره ۲، باو كینك به ناوی "باوکی نازی" چند پرسیارنکی كردبوو و من پیم خوش بوو وهك كچینکی كورد چند نمونه یه ك بینمه وه، ره نگبی تاراده یك ولامینکی دیاریكراوم به و پرسیارانه دابینه وه. نمونه كانیش هه ر لیره .

كچ و كور مافی یه كسانیان دهوی!

سوید - دینمه وه.

ئه و جار ناكۆکی سیاسی باو كه كان به مندالان چی؟ خۆ ئه وان هه ر باوکی یه كتیریش ناسن. یا زور جار تیناگه م كه بۆ پیاوه كان بۆیان هه یه لای هه موو كه سینك دانیشن و باسی جوانی فلان و فلانه ژن بكن و له ته پللی سهره وه پیندا بچنه خوار تا ده گاته به ری پینی و تارینی رنكو پینکی له شی بكن و ... به لام هه ر كه كچینك كورنکی پی جوان بی، ئه وه هه زار نیو و ناتۆزه ی بۆ سازده كهن. بۆ پیاوه كان به سه دكاری خراب پیاو خراب نابن، به لام كچینك له جل و به رگ ده به ر كردندا ده بی سه لقه و رای دراوسه كورده كانیشی له به رچاو گری؟

سهره ستی یانی ئه وه ی: كچ و كور ده بی مافی یه كسانیان هه بی. نه به ره لایسی هه ندی له كوران باشه و نه بینه شی زۆره ی كچه كان. به لام باو كه كان له جیاتی ئه وه ی فیز بن كه دۆستی منداله كانیان بن، ته نیا نهمه ده زانن كه له مافه كانیان بینه ش كهن. ئه وه ش نه یارمه تی كچ ده دات و نه باو كه خیرنکی لیده بینی، نهمه ته نیا خۆ فریودانه و به س.

كورد بوون ناتوانی پاكانه یه ك بیته بۆ بینه ری كردنی كچان له زۆرشت، كه وایه باشتر نییه باو كه كان هه ست و نیازه كانی منداله كانیان نه كهن به قوربانی قسه ی فلان دراوسه و فلانه خزم؟ كاتینك پیوه ندینکی راست و به سود له نیوان دایك و باوك و منداله كاندا ساز ده بیته كه باو كه كان هه ول بدن له منداله كانیان حالی بن و ده رفه تی هه ناسه كینشانیان به نی.

پرشهنگ

كچینکی ۱۷ ساله ی رۆژه لاتی كوردستان.

له ناو زۆره ی له خیزانه كورده كاندا، كچه كانیان بۆیان نییه مه له بكن، نه وهك كه سی كچه كانیان ببینی و ئابروویان بچی. كاتینك كچه ده پرسى بۆ؟ ده ئین: رۆله ئیمه كوردین، دوايه پاشمله باسمان ده كهن و (بیانویه کی باشه!!)، له حالینكدا براكانی نهم كچانه رۆژه تانیاری ده گهرن و ده خولینه وه و سه دكاری ئه ولاتری مه له ش ده كهن، كه س هیچیان پی نالی، ئه وان كورن و عه بیه یان نایه ته سه ر!

زور كچ مافی ئه وه یان نییه بچنه لای هاوالانی قوتابخانه یان، یا وهك براكانیان بین و برۆن. با باسی چوونه سینمه و شتی تریش نه كه م. له هه مووی نهم مالا ئه دا ته نانه ت برابچو كیش ده توانی له سه ر خوشکی فرمانان بدات. ... بۆ كچینك خوارده وه ی (مه شروب) شتیکی كفر و نیشانه ی به ره لاییه، كه چی بۆ پیاوه كان ئاوی حه یاته و نه گه ر نه خۆنه وه له پیاوه تی ده كه ون. كورنك ده توانی ده دۆستی كچی هه بی و به شه ویش لایان بچینه ته وه، به لام كچینك بۆی نییه له ناو دلشیدا كورنکی خوش بویت، نه وهك باوکی پی بزانی. هه ندی له دایك و باو كه كان به ر له وه ی بچن بۆ ناههنگ، جیژن یا زه ماوه ندینك، منداله كانیان نسحه ت ده كهن كه له گهل كوری فلان و فلانه كه سه ی هه لته په رن. چونكه باوکیان ناخوشی سیاسیان هه یه. پاش هه موو زه ماوه ندینكیش باو كه كان ناوچاروانیان تینكه دینن و توپه ن كه بۆ كچه كه ی له گهل فلان كوره سه مای كرد. نازانم بۆ نایانه وی تینگه ن كه باو كینك نابی ئه و حه قه بدا به خۆی كه ته نانه ت بو كچه كه ی دیاری بكات ده گهل كی هه لپه ری و له گهل كی هه لته په ری.

مافی بریاردان وهه‌لبژاردنی

شیوه‌ی ژیاڤان دهوی!

ده‌سلات و بچوکتین مافه‌سهره‌تایبه‌کانی مرۆف، که نه ده‌رفه‌تینکی بۆ پینشکه‌وتن هه‌یه و نه خاوه‌نی ئابور و ده‌سه‌لاتینکی سه‌رده‌خۆیه، ئینجا ناساییه که ئهم کۆمه‌له‌ ئینستاش هه‌ر به چاوی سه‌ده‌ی ۱۴ و ۱۵ سه‌بری ژن بکات. سا ته‌گه‌ر ئینمه بمانه‌وی زۆر دوور نه‌پوین و له دهبات و ... کوردستان گه‌ڕین، له ناو باشترین رۆشنبیرانی کوردیشدا، لایه‌نی هه‌ره کۆنه‌په‌رستانه له پینوه‌ندی پیاو له گه‌ل ژنه‌که‌یدا خۆی ده‌رده‌خات. ته‌گه‌ر له خۆمان نه‌گۆزین هه‌موومان به‌باشی ته‌و راستییه ده‌زانین. له‌به‌ر ئهم شتانه، ئینمه ناتوانین و ته‌و دروشمه‌ش به‌رزناکه‌ینه‌وه که ژن هه‌ر ته‌وڕۆ ده‌بی مافی یه‌کسانی له‌گه‌ل پیاو هه‌بی، به‌لام بومان هه‌یه‌(ده‌بی هه‌بی) له پیناو ئهم مافانه‌دا تینکۆشین و چالاکیان هه‌بیت. راستییه‌کی تر ته‌وه‌یه که زۆرکس یه‌کسانی و به‌ده‌یهاتنی ئهم مافانه به‌مه‌سه‌له‌ی سیاسی و چاره‌سه‌ری کینشه‌ی نه‌ته‌وايه‌تی کورد ده‌به‌سه‌ستنه‌وه، له‌ حالیکه‌دا ئهم کینشه‌یه، کینشه‌ی رۆژانه‌یه و به‌ به‌وونی ده‌وله‌تی کوردیش گرینگی و ده‌وری خۆی نادۆزین. له‌مه‌ش گرینگتر: ئهم کینشه‌یه به‌ پیاو چاره‌سه‌ر نابێ و بۆیه‌ش نابێ ئهم چاره‌په‌وانییه‌مان له‌وان هه‌بی که گه‌روگرفته‌کاتان

له‌ژماره "۲"ی دیدار، هاوکیک به‌ ناوی "هاوکی نازی" له‌مه‌ر وتاری کونستان (ئینمه ناتوانین و نابێ ته‌واين - دیداری ژماره ۱) چه‌ند په‌رسیاریکی کردبوو که من ولام دانه‌وه‌ی به‌ نه‌رکی هه‌موو کچینکی کورد ده‌زانم. ته‌و شتانه‌ی کونستان له‌ وتاره‌که‌یدا باسی لیکه‌ده‌بون، بۆ ئینمه‌ی کچ شتیکی نوێ نییه و هه‌موومان به‌گه‌شتی له‌ ژیاڤی رۆژانه‌ماندا له‌گه‌لایا به‌ده‌وورویین.

به‌لام به‌ر له‌وه‌ی راسته‌وخۆ بچمه‌ سه‌ر ولامی په‌رسیاره‌کانی "هاوکی نازی" (چیتان ده‌وی - دیدار ۲) پینم خۆش بوو به‌ کورتی په‌نجه‌ بۆ هه‌ندی لایه‌نی گه‌شتی و هۆکاره‌کانی ته‌و هه‌ل و مه‌رج و گه‌روگرفته‌تانه راکیشم.

مه‌سه‌له‌ی ژن و مافی ژنان له‌ کۆمه‌لگادا، باسینکی تایبه‌ت به‌ کوردان نیه و ژنیش هه‌ر له‌ کۆمه‌له‌ی کورده‌واریدا نییه که ده‌چه‌وسینه‌وه و بۆ

بۆ چاره‌سه‌رکه‌ن. چونکه‌ ئهم مه‌سه‌له‌یه راسته‌وخۆ پینوه‌ندی به‌ ده‌سه‌لاته‌وه هه‌یه و هه‌مووشمان ده‌زانین دا به‌شکردنی ده‌سه‌لات چ خه‌باتینکی درێوخایه‌ن و سه‌ختی ده‌وی.

با لێره ئیشاره به‌راستییه‌کی دیکه‌ش بکه‌م؛ لایه‌نی گرینگی کینشه‌ی ژن له‌ سه‌ری باسمان لیکه‌ر، لایه‌نیکه‌ی دیکه، ژن خۆیه‌تی. واته‌ ژن ده‌بی که‌سایه‌تی خۆی بناسی و بزانی که‌ چ ده‌ورینکی له‌ کۆمه‌لگای مرۆفایه‌تیدا گه‌ناره و بزانی که‌ بۆ ئینستا گه‌یه‌شتۆته ئهم قه‌ناخه و بۆ ئهم به‌لایه‌ی به‌سه‌ر هاتوه و چۆن ده‌توانی چاره‌سه‌ری بکات. ئهم راستییه له‌هه‌موو شت تالتره که زۆریه‌ی کچ و ژنه‌کان خۆیان ئهم به‌اره ده‌ده‌ن به‌ پیاو که زنجیریان ده‌پینکات. خۆیان بو ده‌سه‌لات و سه‌ره‌زیی پیاو سه‌رده‌انه‌وین و له‌ باشترین حالیدا به‌ گریان یا ته‌سلیمی قه‌زاوقه‌ده‌ر بوون، له‌به‌رامه‌به‌ر ئهم وه‌زعه ناله‌به‌اره‌دا خۆ به‌ده‌سته‌وه ده‌ده‌ن. ترس و خونه‌ناسین وای لیکه‌ردوین که نه‌توانین ته‌وه‌ری چواریواری مانی ببینین. ته‌گه‌ر ئینمه له‌وه په‌رسیی که قسه‌مان دینته‌سه‌ر و ... وه‌زعمان له‌مه‌ باشتر نابێ، ده‌بی ئهم ترسه‌ فری ده‌ین. شتی که‌ ته‌گه‌ر ره‌وايه، ره‌وايه‌تی له‌پیاو بۆ ژن نابێ فه‌رق بکا

با کورتی به‌سپه‌نه‌وه و هه‌ندی له‌ په‌رسیاره‌کان ولام به‌ینه‌وه. هاوکی نازی ده‌پرسی "مه‌به‌ست له‌ سه‌رده‌ستی چیه و کچان له‌ چی بپه‌یه‌ن؟". له‌ولامدا ده‌لیم مه‌به‌ست له‌ سه‌رده‌ستی ته‌وه‌یه که ژنیش مافی په‌ریاردان و هه‌لبژاردنی رنگی ژیاڤی هه‌بی و مافی ئینسانی کچی کوردیش له‌به‌رچاو به‌گیرێ.

مافه ره‌واکانی خۆی خه‌بات ده‌کا. ئهمه‌ یه‌کیک له‌ کینشه‌ هه‌ره کۆنه‌کانه و له‌ هه‌موو قه‌وینیکه‌ی ئهم دنیایه‌شدا به‌رده‌وامه. به‌لام کینشه‌ی ژن له‌ کۆمه‌له‌ی کورده‌واریدا له‌به‌ر چه‌ند هه‌زه‌ک تالۆزتر بووه و تایبه‌ته‌ندی خۆی وه‌رگرتوه.

هۆکاری هه‌ره سه‌ره‌کی که له‌ هه‌موو شوینیک ده‌ور ده‌گه‌نێ، به‌وونی کۆمه‌لگایه‌که که له‌ویندا "پیاو" به‌ریار ده‌دا و کونخایه‌تی هه‌مووی کۆمه‌له‌ی به‌ده‌سته‌وه‌یه، واته‌ به‌وونی کۆمه‌لگایه‌کی په‌یاوانه (پیاوسالارانه) خۆی له‌خۆیدا به‌ مانای نکۆلی له‌ زۆریه‌ی مافه‌کانی ژنانه. هه‌ر بۆیه‌ش تا ئینستا سه‌ره‌رای سه‌رکه‌وتینکی زۆر هینشتاش ژن له‌ هیچ کۆمه‌لگایه‌کدا مافی یه‌کسانی له‌گه‌ل پیاواندا نییه.

به‌لام ته‌وه‌ی کینشه‌ی ئینمه‌ی گه‌ری پووچکه‌تر کردوه، دوو هۆکاری دیکه‌یه: یه‌که‌میان به‌وونی کولتورینکی هه‌زارساله‌ی ئیسلامیه؛ کولتورینک که ژن هه‌ر به‌ مرۆفیش داناسی. ئهم نایینه هه‌زارساله‌ ره‌گ و ریشه‌ی له‌ ناو کۆمه‌له‌ی کورده‌واریدا داکو تاوه و بۆته به‌شینک له‌ فه‌ره‌نگی ئینمه. فه‌ره‌نگینک که پینی وایه‌ ژن ناقلی پیاوانی نییه و له‌ باشترین حالدا ژن بۆ مندالذاری و چینشت سازکردن و میزدداری باشه و ... ته‌نانه‌ت له‌ بواری میرات و منال و مافی جیاپه‌وته‌وه‌ش ژن وه‌ک نیوه مرۆفینک هه‌بسته‌ب ده‌کات. هۆکاری دووه‌م ،داواکه‌وتوویی ئابوری - کۆمه‌لایه‌تی - فه‌ره‌نگی کورده‌ستانه. ولاتینکی پارچه‌پارچه‌کراوی بپه‌یه‌ش له

با یارمه‌تی یه کتری بده‌بین

کورد، به پنی هه‌موو لینگدانه‌وه‌یه‌کی زانستی خاوه‌نی تایبه‌مه‌ندیه‌کانی نه‌ته‌وه‌یه و کوردی هه‌موو پارچه‌کانی نیشتمانه‌که‌شمان، وه‌ک نه‌ته‌وه‌یه‌کی یه‌که ده‌ناسرنت. له‌دنیا‌دا نه‌ته‌وه‌ی‌وا که‌م نییبه‌که به‌هزی شهر و که‌له‌گایه‌تی ده‌سه‌لاتدارانی نه‌وکاتی، خزی و نیشتمانه‌که‌ی پارچه‌پارچه‌کراوه. دابه‌شکردنی کوردستانیش نه‌نجامی دپنده‌یی و تاوانی دوژمنان و ده‌سه‌لاتدارانی نارچه‌که‌بووه که بژ به‌رژه‌وه‌ندی خزیان نه‌م به‌لایه‌یان به‌سه‌ر نه‌ته‌وه‌که‌ماندا هیناوه و نیستا به‌پینچه‌وانه‌ی ویست و ئاره‌زووی خزمان له‌پینچ پارچه‌دا ده‌ژین. نه‌مه‌ش یه‌کینک له‌هه‌ره‌گرینگترین گپروگرفته‌کامانه و تا راده‌یه‌کی زور بۆته‌ته‌گه‌ره‌یه‌ک له‌رینگای سه‌ره‌ستی و نازادیماندا. لایه‌نینکی دیکه‌ی گپروگرفته‌مان بوونی دوو دیالینکت و نه‌بوونی زمانینکی یه‌کگرتوی نه‌ده‌بییه‌که بۆته‌هۆکارینکی لینگ دوورکه‌وتنه‌وه. نه‌وه‌ش نه‌نجامی بینه‌سه‌لاتی سیاسی، واته‌نه‌بوونی ده‌وله‌تی سه‌ره‌خزی کوردییه. بوونی دوو یا ته‌نانه‌ت پتر له‌دوو دیالینکت، دیارده‌یه‌کی ناساییه و زور نه‌ته‌وه‌ی تریش نه‌م شته‌یان له‌نیو‌دا هه‌یه، به‌لام نه‌وان ویزای نه‌و دیالینکته جیاواز و جار زور لینگ دووران، زمانینکی یه‌کگرتوی نه‌ده‌بیان هه‌یه که زمانی خویندنه‌وه و نووسینی هاویه‌شی تیکرای خه‌لکه‌که‌یه. به‌لام بو نیمه‌به‌هزی نه‌بوونی نازادی هاتوچو و پینوه‌ندی له‌نیوان نه‌م به‌شانه‌دا و، هه‌ولی هه‌میشه‌یی داگیرکه‌ران بۆ تواندنه‌وه و نه‌هینشتنی ناسه‌واری فه‌ره‌نگ و کولتوری کورد، پارچه‌پارچه‌بوونی نیشتمانه‌که‌مان له‌دریژخایه‌ندا، نه‌ک هه‌ر نه‌م هه‌له‌مان بۆ نه‌ره‌خساوه، به‌لکو وایکردووه که تا راده‌یه‌ک شوینه‌واری فه‌ره‌نگی نه‌ته‌وه‌ سه‌رده‌سته‌کانیش له‌سه‌ر فه‌ره‌نگی نیمه‌دا ره‌نگ بداته‌وه. بۆیه‌ش جاری‌وايه هه‌ست به‌هه‌ندی جیاوازی ده‌کری یاخود ده‌بینه‌دری که وه‌ک نه‌ته‌وه‌یه‌ک هه‌ندی داب و نه‌ریتی برینگ لینگ جیاوازمان له‌ناو‌دایه‌که له‌راستیدا به‌شینکی له‌فه‌ره‌نگی بینگانه‌وه‌ی زنه‌ی کردووه. نه‌وه و نه‌بوونی زمانینکی یه‌کگرتوی نه‌ده‌بی بۆته‌هوی نه‌وه‌ی که لیزه‌ش کورده‌کان(خزیان گوته‌نی، کرمانج و سۆران) تیکه‌ل‌اونکی باشیان له‌گه‌ل یه‌کتردا نه‌بیت.

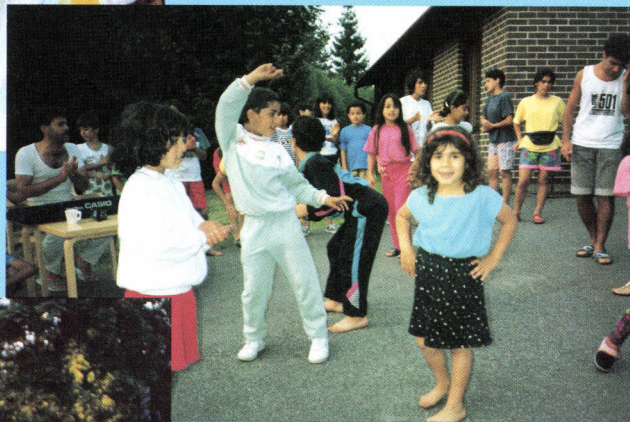
یه‌کینک له‌ته‌گه‌ره‌کانی به‌ر رینگای نیمه‌ش له‌ده‌ره‌وه‌ی ولات، لاوازی پینوه‌ندی له‌نیوان کوردی پارچه‌کانی لینگدابه‌راوی کوردستانه. له‌زۆریه‌ی شاره‌کاندا، لاوه‌کان تا راده‌یه‌کی زور به‌ره‌ورووی نه‌م ناسته‌نگه‌ن و هه‌ست ده‌کری که نه‌مه‌زیانینکی زور له‌یه‌کگرتویی و تیک‌گه‌بیشتمان ده‌دات. تاقیکردنه‌وه‌ی نه‌م سالانه‌پیشانی داوه‌که به‌گشتی لاوه‌کان پتر له‌دایک و باوکه‌کانیان تیکه‌ل‌اویان ده‌گه‌ل یه‌کتری هه‌یه و نه‌وه‌ش له‌نه‌نجامی کار و چالاک‌ی و خویندن و ... هاویه‌شدا بووه. له‌و شوینانه‌ی که لاوه‌کان ماوه‌یه‌ک به‌یه‌که‌وه بوون یاخود هه‌ولیان داوه‌تا لینگتر بگه‌ن، نه‌و جیاوازییه‌ی زور که‌متر و پینوه‌ندی نیوان لاوان گه‌لینگ به‌هیزتر بووه(نه‌وه‌ش له‌شاره‌گه‌وره‌کاندا پتر به‌رچاوه). ره‌نگی یه‌کینکی دی له‌هۆیه‌کانی نه‌م جیاوازییه‌نه‌خۆشی ناوچه‌گه‌ری بیت که به‌م چه‌شنه‌ش ره‌نگدانه‌وه‌ی هه‌یه. چارچییبه؟ داخوا نه‌و لینگ دوور بوونه‌وه‌یه خزی له‌خۆیدا چه‌شنه‌ی تیعترافینک نییه‌به‌بوونی دوو نه‌ته‌وه‌ی لینگ جیاواز؟ داخوا نه‌وه‌ده‌توانی جگه‌له‌زه‌ره‌ر و زیان، به‌ره‌مینکی بۆمان هه‌بیت؟ هه‌موومان ده‌زانین که دوورکه‌وتنه‌وه‌مان له‌یه‌کتری و هه‌ول نه‌دانمان بۆ لینگ گه‌بیشتن ته‌نیا گری پوچکه‌که‌مان لی ئالۆزتر ده‌کات، که وایه‌بۆ نابی‌به‌دل فه‌ره‌وانییبه‌وه سه‌یری مه‌سه‌له‌که‌به‌کین و به‌لینگتر نزیک بوونه‌وه‌ی پتر نه‌م دیوارانه‌لاه‌ه‌رن؟ تاکه‌رنگا نه‌وه‌یه‌که لینگ نزیک بینه‌وه، هه‌رکه‌سه‌ی ته‌نیا خزی به‌کورد نه‌زانی. نیمه‌هه‌موومان کوردین و ده‌بی‌خۆشمان نه‌و کیشه‌یه‌چاره‌سه‌ر که‌ین.

دیار

سپتەمبر ۱۹۹۲ - ژمارە ۳

کۆمەلەى ئوپسالا و
چالاکىیه کانی

هاوینگە
فینلەند
و بەشداری
بە کیتی لاوانی
کورد - سوید

چاوپینکە وتنیک لە گەل
گۆرانپیژی لاو : لەیلا